

**KİLİS 7 ARALIK
ÜNİVERSİTESİ**

T.C.

KİLİS 7 ARALIK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

ÖĞRETMENLERİN EĞİTİM SENDİKALARINA İLİŞKİN
GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

EJDER ASLİM

T.C.

KİLİS 7 ARALIK ÜNİVERSİTESİ

LİSANS ÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ÖĞRETMENLERİN EĞİTİM SENDİKALARINA İLİŞKİN
GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

EJDER ASLİM

DANIŞMAN: PROF. DR. FATİH BEKTAŞ

KİLİS

2024

ÖZET

ÖĞRETMENLERİN EĞİTİM SENDİKALARINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

Ejder ASLİM

Temel Eğitim Anabilim Dalı

Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Danışman: Prof. Dr. Fatih BEKTAŞ

Sayfa: 83

Yıl: 2024

Sendika üyesi olan ve olmayan öğretmenlerin sendikalara üye olma ve olmama sebeplerini, onların sendikalardan beklentilerini ve sendikanın onlar için ne anlama geldiğini inceleyen bu çalışmanın amacı, Öğretmenlerin sendikalara ilişkin görüşlerini ortaya koymaktır. Sendika üyesi olan dört kadın, dört erkek ve sendika üyesi olmayan dört kadın, dört erkek öğretmen, toplam on altı öğretmenin katılımıyla yürütülen nitel desenli bu çalışmada veriler içerik analizi yöntemi ile çözümlenmiştir. Elde edilen bulgulara göre üye olan öğretmenlerin üye olma sebeplerinden en yaygını özlük haklarının korunmasıdır. Benzer şekilde üye olmayan öğretmenlerse sendikaların özlük haklarını yeterince korumadığını düşünmektedir. Okul yöneticilerinin ise her iki grup için de sendikaya üye olmada ya da olmamada etkili olmadığı bulgusuna da ulaşılmıştır. Üye olan ve olmayan öğretmenlerin sendikal beklentileri ise büyük oranda benzerlik göstermektedir. Öğretmenlerin özlük haklarını koruması, ekonomik çıkarları gözetmesi bunlardan bazılarıdır. Öğretmenlerin benzer beklenti içerisinde olup bir kısmın üye olması ve diğer kısmın üye olmamasının sebebinin farklı bakış açılarından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Anahtar Sözcükler: Sendika, Öğretmenler, Sendikal Beklentiler.

ABSTRACT

INVESTIGATION OF TEACHERS' OPINION ON EDUCATION UNION

Ejder ASLİM

Department of Primary Education

Kilis 7 Aralık University, Graduate Education Institute

Supervisor: Prof. Dr. Fatih BEKTAŞ

Page: 83 Year: 2024

The purpose of this study was to explore teachers' union expectations by investigating the causes for teachers' membership in unions and non-membership, as well as their expectations from unions and what the concept of unionizing means to them. The content analysis approach was used to examine the data in this qualitative study, which had 16 participants in total: 4 female and 4 male teachers who are members of the union and 4 female and 4 male teachers who are not. The results demonstrate that teachers tend to join organizations to protect their individual rights. Teachers who are not associated with unions believe that their individual rights are not adequately safeguarded by unions. Additionally, it was shown that school administrators were ineffective at assisting either group become members of a union. Union expectations of member and non-member teachers are largely parallel. Among these include defending the individual rights of educators and their financial interests. It is believed that various points of view are the root cause of why some teachers have equivalent expectations and become members while the other half does not.

Keywords: union, teachers, union expectation.

ÖNSÖZ

Öğretmenlerin sendikal beklentilerini ortaya koyan, onların üye olma ve olmama sebeplerini araştıran bu çalışmanın benim için asıl hedefi öğretmenlikte örgütsüzlüğün nedenlerini ortaya koymak ve sendikaları öğretmenlerin beklentilerinden haberdar etmektir.

Zaman zaman öğretmenlerden olumsuz eleştiri alan sendikalar bu eleştirileri dinlemeli bu ve benzeri çalışmaları göz ardı etmemelidir. Öğretmenlik mesleğinde çok önemli bir yer tutan sendikalaşma adına bu çalışmanın bir katkı sağlayacağını umuyorum.

Çalışma boyunca bana her türlü desteği sağlayan başta değerli hocam Prof. Dr. Fatih BEKTAŞ'a teşekkür ederim. Tezin en başından itibaren moral desteği ile başlayan ve süreçte ne zaman bilgi ve tecrübesine ihtiyaç duysam maddi manevi yanımda olan kıymetli büyüğüm Dr. Ahmet GÖK'e ve tamamlanmasını sağlayan değerli katılımcılara,sonsuz teşekkür ediyorum.

25/07/2024

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Bu tez çalışmasının kendi çalışmam olduğunu, tezin planlanmasından yazımına kadar bütün aşamalarda bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı; bu tezdeki bütün bilgileri akademik ve etik kurallar içinde elde ettiğimi, kullanmış olduğum tüm bilgiler ve yorumlar için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi, hiçbir şekilde “intihal içermediğini” beyan ederim. Herhangi bir zamanda, çalışmamla ilgili bu beyanıma aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçları kabul ettiğimi bildiririm.

İmza

Ejder ASLİM

İçindekiler

ÖZET	iii
ABSTRACT.....	iv
ÖNSÖZ.....	v
ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ	vi
TABLolar DİZİNİ	x
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM	1
1.1.Problem Durumu	1
1.2.Araştırmanın Amacı.....	6
1.3. Araştırmanın Alt Amaçları.....	6
1.4.Araştırmanın Önemi	6
1.5.Sayıtlar.....	7
1.6.Sınırlılıklar	8
1.7.Tanımlar.....	8
İKİNCİ BÖLÜM.....	9
KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	9
2.1.KAVRAMSAL ÇERÇEVE	9
2.1.1.Dünya’da Kamu Sendikacılığı	9
2.1.1.1.İngiltere’ de Kamu Sendikacılığı.....	10
2.1.1.2.Amerika Birleşik Devletleri’nde Kamu Sendikacılığı.....	11
2.1.1.3.Fransa’ da Kamu Sendikacılığı.....	11
2.1.1.4.İsviçre’ de de Kamu Sendikacılığı	12
2.1.1.5.KKTC’de Kamu Sendikacılığı	13
2.1.1.6.Türkiye’de Sendikacılığın Gelişimi	13
2.1.1.8.Sivil ve Siyasal Haklara ilişkin Uluslararası Sözleşme	21
2.1.1.9.İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi	21
2.1.1.10.Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi.....	22
2.2.İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	22
2.2.1.Türkiye’de yapılmış araştırmalar.....	22
2.2.2.Yurt dışında yürütülmüş araştırmalar	25
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	27
YÖNTEM	27

3.1.Araştırmanın Modeli	27
3.2.Çalışma Grubu	27
3.3.Verilerin Toplanması	28
3.4.Görüşme Formu	29
3.5.Verilerin Analizi	29
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	31
BULGULAR.....	31
4.1.Alt Amaçlara Ait Bulgular.....	31
4.1.1.Sendikaya üye olan öğretmenlerin sendikaya üye olma sebepleri	42
4.1.1.1.Sendikanın politikada etkili olması kategorisine ilişkin katılımcıların görüşleri	42
4.1.1.2.Özlük haklarının korunması kategorisine ilişkin katılımcıların görüşleri.....	43
4.1.1.3.Sendikal kazanımların etkili olması kategorisine ilişkin katılımcıların görüşleri	44
4.1.1.4.Toplu sözleşme kategorisine ilişkin katılımcıların görüşleri	44
4.1.1.5.Okul yöneticilerinin etkisi kategorisine ilişkin katılımcıların görüşleri.....	45
4.1.1.6.Birden fazla sendikanın olması kategorisine ilişkin katılımcıların görüşleri .	45
4.1.1.7.Menfaat kategorisine ilişkin katılımcıların görüşleri	46
4.1.2.Sendika üyesi olan öğretmenlerin sendikal beklentileri	46
4.1.2.1.Özlük haklarının korunması kategorisine ilişkin katılımcıların görüşleri.....	47
4.1.2.2.Ekonomik çıkarları gözetmesi kategorisine ilişkin katılımcıların görüşleri ..	47
4.1.2.3.Sosyal hakların savunulması kategorisine ilişkin katılımcıların görüşleri.....	48
4.1.2.4.Sendikanın siyasetten uzak kalması kategorisine ilişkin katılımcıların görüşleri	48
4.1.2.5.Tutarlı olmaları kategorisine ilişkin katılımcıların görüşleri	49
4.1.3.Sendika üyesi olan öğretmenler için sendikanın ne anlam ifade ettiği	49
4.1.3.1.Bütün haklarımız savunan olmazsa olmaz bir oluşum kategorisine ilişkin katılımcıların görüşleri.....	49
4.1.3.2.Birlik ve beraberlik kategorisine ilişkin katılımcıların görüşleri	50
4.1.3.3.Meslek için olmazsa olmaz bir yapı kategorisine ilişkin katılımcıların görüşleri	50
4.1.4.Sendika üyesi olmayan öğretmenlerin sendikaya üye olmama sebepleri.....	50
4.1.4.1.Birden fazla sendikanın olması kategorisine ilişkin katılımcıların görüşleri .	51
4.1.4.2.Sendikanın Politikada Etkili Olması	51
4.1.4.3.Özlük hakları kategorisine ilişkin katılımcıların görüşleri	52
4.1.4.4.Sendikal kazanım kategorisine ilişkin katılımcıların görüşleri	52
4.1.4.5.Toplu Sözleşme kategorisine ilişkin katılımcıların görüşleri.....	53
4.1.4.6.Menfaat kategorinse ilişkin katılımcıların görüşleri	53

4.1.4.7.Okul yöneticilerinin etkisi kategorisine ilişkin katılımcıların görüşleri	54
4.1.5.Sendika Üyesi Olmayan Öğretmenlerin Sendikal Beklentileri	54
4.1.5.1.Özlük haklarını koruması kategorisine ilişkin katılımcıların görüşleri	55
4.1.5.2.Ekonomik çıkarları gözetmesi kategorisine ilişkin katılımcıların görüşleri ..	55
4.1.5.3.Adil olmaları kategorisine ilişkin katılımcıların görüşleri.....	56
4.1.5.4.Tarafsız olmaları kategorisi	56
4.1.5.5.Sosyal hakları korumaları kategorisine ilişkin katılımcıların görüşleri.....	56
4.1.6.Sendika üyesi olmayan öğretmenler için sendikanın ne anlam ifade ettiği.....	57
4.1.6.1.Bütün haklarımızı savunan ve koruyan bir oluşum kategorisine ilişkin katılımcıların görüşleri.....	57
4.1.6.2.Hiçbir şey ifade etmiyor kategorisine ilişkin katılımcıların görüşleri	58
BEŞİNCİ BÖLÜM.....	59
TARTIŞMA.....	59
ALTINCI BÖLÜM	64
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	64
6.1.Sonuç	64
6.2.Öneriler	65
6.2.1.Araştırmacılara Yönelik Öneriler.....	65
6.2.2.Sendikalara Yönelik Öneriler.....	65
6.2.3.MEB'e Yönelik Öneriler	66
KAYNAKÇA.....	67
EKLER	74
Ek A.1. Görüşme Formu	74
Ek A.2. Görüşme Soruları(Sendikasız Öğretmenlere)	76
Ek A.3.Görüşme Soruları(Sendikalı Öğretmenlere)	79
Ek A.4. Araştırma İzin Talebi.....	82
Ek A.5. Özgeçmiş Örneği	83
ÖZGEÇMİŞ.....	83

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1. Öğretmenlerin Sendikalara Üye Olma, Olmama Sebepleri ve Üye Olan ve Olmayan Öğretmenlerin Sendikalardan Beklentileri.....	39
Tablo 2. Sendikaya üye olan öğretmenlerin üye olma sebepleri.....	41
Tablo 3. Öğretmenlerin Sendikaya Üye Olmama Sebepleri.....	45
Tablo 4. Sendika öğretmenler için ne anlam ifade ediyor?.....	48
Tablo 5. Sendika üyesi olan öğretmenler için sendika ne anlam ifade ediyor?.....	49
Tablo 6. Sendika üyesi olan öğretmenlerin sendikalardan beklentileri:.....	54
Tablo 7. Sendika Üyesi Olmayan Öğretmenlerin Sendikal Beklentileri.....	56

GİRİŞ

Eğitim alışanlarının daha verimli çalışabilmeleri, özlük, sosyal ve ekonomik anlamda haklarını aramaları ve bu hakları glendirebilmeleri için birlikte hareket etmeleri büyük önem taşımaktadır. Bu anlamda öğretmenlerin bu gereksinimlerini gidermeleri ve örgütlü bir şekilde hareket ederek etki alanlarını artırmaları açısından sendika büyük rol oynamaktadır. Sendikalar, ğretmenlerin ve diğer kamu çalışanlarının haklarını aramada ve çalışma standartlarını iyileştirerek daha güvenilir bir çalışma fırsatı sunmaya katkı sağlamaktadır. Bu bölümde, araştırmaya ilişkin problem durumu, problem cümlesi, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, sayıltılar, sınırlılıklar ve tanımlara yer verilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

1.1.Problem Durumu

Sendikalar, bir mesleği sürdüren kişilerin maddi paylaşım gayesi barındırmadan, kendi çıkarlarını korumak ve toplumsal duruşlarını güçlü kılmak amacıyla yasalara uygun bir şekilde örgütlenen oluşumlardır (Yılmaz, 2002: 33).Sosyal bir varlık olan insan sosyalleşme ihtiyacını sadece sosyal yaşamında değil iş hayatında sosyalleşmede ve sosyal bir yapının içinde bulunma şeklinde karşılayabilir. Bireylerin ortak amaçlar noktasında herhangi bir zorlama olmaksızın istekli olarak bir arada buldukları, problemlere ortak zmler geliştirdikleri, ortak kararlar verebildikleri, bir ve beraber hareket edebildikleri ve böylece daha etkili olabildikleri yerler sendikal örgütlenmeler olarak düşünülmektedir.

Sendikal oluşumlar; devlet kuruluşlarının haricinde, sosyal alanda isteklilik esasına göre faaliyette bulunan, kendi içerisinde demokratik esaslara uygun çalışmaları olan örgütlerdir. Sendikal örgütlenmeler; ortak kazanım ve ortak hassasiyet içerisinde istekli kişilerin bir araya geldiği, ortak kararlar alabildiği ve kamuoyu oluşturarak arz ve isteklerini söyledikleri oluşumlardır. Başka bir söylem ile sivil yapılanmayı yürüten topluluk şeklinde de tanımlanabilmektedir (Gök, 2022: 21).

Sendikal hak ve özgürlükler, toplumlara rahatça davranma alanı sağlaması, örgütlü olarak toplumsal ve kültürel konularda birçok kazanım sağlamak amacıyla ulusal ve

uluslararası metinler ile teminat altına alınmış olan bir haktır.(Yiğit, Ayaz, ve Güngör,2022).

Sendikalar, içerisinde ekonomik ve sosyal kavramlar barındıran, devletten ve siyasi partilerden bağımsız olarak üyelerinin ortak çıkar ve haklarını koruyan bunun yanında bu hakları geliştiren sivil toplum örgütü olması ile çalışma hayatında büyük bir yeri olan bir yapılanmadır (Bolat ve Bolat, 2008: 43). Sendikal haklar demokrasinin önceliğidir. Demokrasi, insan haklarının ve bu haklarla bütünleşen sendikal hakların en rahat şekilde hayat bulduğu sosyal bir yapılanmadır (Erol, 1995: 33).

Herhangi bir sendikaya üye olan öğretmenler diğer meslektaşlarıyla birlik ve beraberlik içerisinde bulunmaktadır (Bamberry, 2008: 33). Başlangıç noktası çok eski zamanlara uzanan sendikaların öncelikle Batıda ortaya çıkmasında sanayi devriminin gerçekleşmesi ile birlikte endüstriyel farklılaşma ve şehirleşme durumuyla ilişkili olup işçi kesimin ortak problemleri olan az gelir, fiziki yıpranma gibi sorunların yanı sıra menfaatlerini koruma ve birlikte hareket etme duygusu uyandırmıştır. Birlik ve beraberlik içerisinde birçok sorunlarına çözüm arama düşüncesini harekete geçirmiştir (Sığırı, 2007: 21).

Günümüzde tüm dünyada ve ülkemizde de memur örgütlenmeleri işçi kesiminden daha sonra hak olarak verilmiştir (Yazıcıoğlu ve Topaloğlu, 2009: 45). Başlangıçta sadece işçi örgütlenmeleri olarak ortaya çıkan zamanla kamu çalışanlarının da birlikte hareket etmeleriyle kamu çalışanlarını da kapsamıştır. Ülkemizde kamu örgütlenmelerinin ilkini öğretmenler yapmıştır. 19. Yüzyıl sonlarına doğru hareket alanı bulan kamu örgütlenmeleri de birçok sorunlar ile karşılaşmıştır. Defalarca yasalar ile yasaklanmış ve devlet memurunun örgütlenmesi tehlikeli unsur olarak görülmüştür (Mahiroğulları, 2013: 44).

Ülkemizde öğretmenlerinin özlük, kariyer, hukuksal ve sosyal anlamda problemleri vardır. Türkiye’de öğretmenlik görevini yerine getiren kişiler ile Batıda bu görevi yerine getirenlerin ekonomik, sosyal ve özlük anlamda eşit seviyede bulunmamaktadırlar.Bu sorunlarının çözümünde iktidarın tek başına sorumlu olmadığını bilmek gereklidir. Bu sorunun çözülmesinde en büyük yeterliliğe sahip örgütlü yapılar ise sendikalardır (Gül, 2007: 52).

Osmanlı'da ise ilk öğretmen örgütlenmesi 1906 yılında Darülfünun ve Darülmuallim mezunlarının kurduğu Encümen-i Muallimin örgütüdür (Evren, 1995: 11). 19. yy. başlarında dünyadaki öğretmen örgütlenmeleri konusunda bilgisi olan ve ileri gelen muallimlerden sayılan Zeki Bey 28 Aralık 1908 tarihinde dönemin Eğitim Bakanına farklı bir bakış oluşturmak gayesiyle muhtıra vermiştir. Vermiş olduğu muhtırada niçin örgütlendiğinden ve eğitim sistemindeki aksaklıklardan söz etmiş, örgütlenebilmek için resmi bir zemin oluşturmuştur. Lakin 31 Mart Olayı ile bir sebepten dolayı tutuklanmış ve Zeki Bey'in kurduğu cemiyet dağıtılmıştır (Demir, 2009: 28).

Öğretmenlerin sosyal, ekonomik ve özlük haklarının savunulması adına faaliyete geçen dernek, daha sonra Encümen-i Muallimin ile birleşip Muallimler Cemiyeti ismini almıştır. 1909 yılında Zeki Beyin tutuklanmasından itibaren Maarif ve Teavün-ü Muallimin Cemiyeti kurulmuş fakat istenilen düzeyde katılım ve birlik beraberlik olmadığından kapatılmıştır (Erdem, 1995: 28).

1925 ile 1946 yılları arasında sendikal anlamda çok fazla bir çalışma yapılmamış ve sendikal tarihe örgütsüzlük dönemi olarak geçmiştir. 1946 yılında Cemiyetler Kanununda yapılan değişikliklerle parti, dernek, sendika gibi yapılanmaların faaliyet oluşturmasında fırsat verilmesi sağlanmıştır. Türkiye Öğretmenler Dernekleri Milli Federasyonu (TÖDMF) tanılan bu haktan sonra kurulmuştur. Kurulduğu zaman içerisinde iktidarın etkisi altında kalan TÖDMF'e 1960 yılından sonra adını duyurmaya başlamıştır (Gül, 2007: 12).

Güneş (2013: 33)'e göre 1961 Anayasası ile birlikte kamu görevinde bulunanlar için sendikacılık yapma noktasında çok kritik bir karar verilmiştir. 1961 Anayasanın 46'ncı maddesinde çalışan ifadesi geçmiştir. Bu çalışan kelimesinin neticesinde sendikal hakların yalnız işçiye değil, bütün çalışanların yararlanabileceği en yüksek hukuki metin tarafından kayıt altına alınmıştır. Lakin aynı Anayasada, işçi görevinde bulunmayan ve kamusal alanda çalışan sendikal anlamdaki hakları kanunla düzenleneceği belirtilerek kamu çalışanlarına sendikal anlamda farklı bir uygulama konulacağına altı çizilmiştir (Güneş, 2013: 31). 624 sayılı kanunun kamu çalışanlarına sendika kurma hakkını vermesinin akabinde ilk olarak bir memur sendikası olan Türkiye Devlet Büro Görevlileri sendikaları kurulmuştur (Gülmez, 1996: 21).

Memurlara sendika kurma hakkını tanıyan 1965 tarihli 624 Sayılı Devlet Personeli Sendikalar Kanunu çıkınca, TÖDMF tarafınca daha önceden hazırlanan tüzüğe son şekillerini vermişlerdir. Ulusal çerçevede hayata geçirilecek olan sendikanın merkezi Ankara şartıyla il ve ilçelerde şubeler açılacak çalışmalarını icra etmek üzere kurulması sağlanmıştır. Bu plan ve program neticesinde Hayrettin Karademir ve Mehmet Özgüçlü, Fakir Baykurt ile görüşmüş, Amasya’da Talip Apaydın, Isparta’da Dursun Kut, İstanbul’da Mehmet Başaran, Konya’dan Veli Demiröz toplanıp Fakir Baykurt ile görüşmüşlerdir. Bu istişarenin sonucunda artık dernekler ile bu işin yürütülemeyeceği sendikalaşmanın önemli olduğu vurgulanmıştır. Görüşmede farklı bireyler Fakir Baykurt’a kurulma aşamasında olan sendikanın kurucuları içerisinde bulunmasının önem arz ve genel başkanlık görevini icra etmesinin hayati olduğunu söylemişler. Fakat olayın başında Fakir Baykurt sendikacılığı bölmediğini öne sürerek genel başkanlığı kabul etmese de uzun ısrarlar neticesinde genel başkanlığı kabul etmiştir (Baykurt ,2000: 14-20).

Bu şekilde Fakir Baykurt’un liderliğinde, öğretmenlerin sendikacılık tarihinin çok değerli ve etkili sendikası olan TÖS (Türkiye Öğretmen Sendikası), 8 Temmuz 1965’te TÖDMF katılan 92 üye ile kurulmuştur (Yıldırım, 2013: 36). 12 Mart 1971 Muhtırası akabinde TÖS ’ün tüzel kişiliğine birçok dava açılmıştır. Muhtıra süresince bazı şehirlerdeki şubeler kapatılmıştır. TÖS’e üye olan eğitimciler tutuklanmaya başlanmıştır. TÖS davasının içeriğine bakılarak Anayasanın 141. ve 142. maddeleri gereğince farklı yaptırımlar uygulanması istenmiştir. Süreç sonunda Askeri Yargıtay Mahkemesi 13 Nisan 1976’da beraat kararı vererek TÖS dosyasını neticelendirmiştir (Karabağ, 2016: 33; Mert, 2013: 32).

12 Eylül 1980 darbesinden itibaren Türkiye’de faaliyet gösteren tüm demokratik yapılanmaların kapılarına kilit vurulmuştur (Taş, 1995: 21). 12 Eylül’den sonra oluşturulan 1982 Anayasası, sendikal harekette bulunma ve sendikalaşmayı sadece işçilere tanımıştır. Memurlara sendika kurma, toplu sözleşme ve grev haklarını açıkça veren veya tümüyle reddeden bir açıklamada bulunulmamıştır. 1986 yılında ABECE dergisi çıkarılmıştır. Bu derginin çevresinde toplanmalarının vesilesiyle 16 Şubat 1988 tarihinde EĞİT-DER’i kurulmuştur. 12 Eylül olayları ve sonrasında yaşananlar eğitim

gönüllülerini tekrardan harekete geçirmenin başlangıcı olmuştur. Eğitimciler 22-23-24 Eylül 1989 tarihinde Ankara’da Sendikal Haklar Kurultayı tertip etmiştir (Evren, Erdem ve Yıldırım, 1995: 22).

28 Mayıs 1990 tarihinde, Eğitim hizmet kolu Sendikası; Eğitim İş olarak faaliyet göstermeye başlamıştır. 1971 tarihinden sonra kurulan ilk öğretmen sendikasıdır. Eğitim-İş sendikasının Ankara teşkilatında 62, 47 ilçe teşkilatlarında 425 şubesi bulunmaktaydı. Eğitim İş ‘in örgütlü yapısı toplamda 487 Şube ve 50 bin üyeden oluşmaktaydı (Evren, Erdem ve Yıldırım, 1995). “Eğitim-İş” ve “Eğitim- Sen” 23 Ocak 1995’ tarihinde “Eğitim- Sen” adı ile tek çatı altında sendikal çalışma yapmaya başlamışlardır (Erdem, 1996: 33). 1990 yılından itibaren Eğitim İş sendikasının ardından toplamda 7 tane sendika kurulmuştur. Eğitim çalışanlarının sosyal, özlük ve ekonomik haklarını savunarak, sürekli gelişip değişen bilgi dünyasının gerisinde kalmamayı amaçlayan güncel eğitim sorunlarını eğilim göstererek yakından ilgilenmek önemli bir konu haline gelmiştir. Bu eğilimler, eğitim faaliyetlerinde sivil toplum örgütlerinin vazgeçilmezi olan eğitim sendikalarının gün geçtikçe kıymeti harbiyesi artmış ve omuzlarındaki yük de bir o kadar ağırlaşmıştır (Asan, 2014: 44).

Türkiye tarihinde eğitimcilerin sendikalaşması yakın tarihe dayanmaktadır. Fakat eğitimcilerin sendikalardan tam olarak ne beklediği, sendikanın onlar için ne anlam ifade ettiği tam olarak bilinmemektedir. Bu araştırmanın problem durumunu da bu sorunlar oluşturmaktadır.

1.2.Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada öğretmenlerin sendikalara ilişkin görüşlerini ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki alt amaçlara cevap aranmıştır.

1.3. Araştırmanın Alt Amaçları

Bu bölümde araştırmanın alt amaçlarına değinilmiştir.

Sendika Üyesi Olan ve Sendika Üyesi Olmayan Öğretmelerle İlgili Alt Amaçlar

1. Sendika üyesi olan öğretmenlerin sendikaya üye olmama nedenleri nelerdir,
2. Sendika üyesi olan öğretmenlerin sendikal beklentileri nelerdir,
3. Sendika üyesi olan öğretmenler için sendikanın ne anlam ifade etmektedir,
4. Sendika üyesi olmayan öğretmenlerin sendikaya üye olmama nedenleri nelerdir,
5. Sendika üyesi olmayan öğretmenlerin sendikal beklentileri nelerdir?
6. Sendika üyesi olmayan öğretmenler için sendikanın ne anlam ifade etmektedir,

1.4.Araştırmanın Önemi

İnsanın doğası gereği yalnız yaşayamama gibi içsel bir durumu söz konusudur. Bu içsel özelliğe binaen insanlar birçok noktada seslerini duyuramama ve sorunlarını aşamama gibi olumsuzluklar ile karşı karşıya kalmışlardır. Karşılaşmış oldukları bu sorunları giderebilmek için birlik ve beraberlik içerisinde örgütlü çalışmaların içerisinde bulunmaya eğilim göstermişlerdir. Bu eğilimin neticesinde birçok sivil toplum kuruluşları meydana getirmiş ve sendikal faaliyetlerin içerisinde aktif rol almışlar vakıflar ve dernekler kurmuşlardır. Kurulma amacı üyelerinin özlük, sosyal ve ekonomik haklarını korumak sendikalar; bu anlamda en geniş zemin oluşturmuşlardır (Çilek, 2020 ve Öztürk, 2013).

Kamu çalışanlarının ve öğretmenlerin iş hayatlarında en büyük örgütlü yapı sendikalardır. Sendika, kamu çalışanları ve öğretmenlerden aldıkları örgütlü güçle kamu çalışanlarının ve öğretmenlerin haklarını savunmak ile sorumludurlar (Çilek, 2020; Kalkan, 1999).

Kamu çalışanları ve öğretmenler için birçok noktada öneme sahip olan sendikalara maalesef kamu çalışanları ve öğretmenler üye olma konusunda yeterince istekli

değillerdir.Bu çalışmada öğretmenlerin neden sendikaya üye olmada isteksiz olduklarını anlamak ve sendikaya üye olan öğretmenlerin neden sendikaya üye olduklarını tespit etmek amaçlanmıştır.

Birlik ve beraberliğin öncüsü olan öğretmenlerin örgütlü olmaktan yana olması gerekirken neden bireysel olarak kalmayı tercih ederek özlük, sosyal ve maddi anlamda öğretmenin yanında olan ve her platformda çıkarlarını savunan sendikaya üye olmadığının nedenlerini öğrenmeye çalışarak her hangi bir sendikaya üye olmamasının altında yatan duygu, düşüncelerini ve algılarını öğrenmek ve sendika üyesi olan öğretmenlerin neden sendika üyesi olduklarını anlamak ve sendikadan beklentilerini gün yüzüne çıkarmak hedeflenmektedir.

Ayrıca bu çalışmada Öğretmenlerin mevcut sendikalardan beklediği ve sendikaların çalışmalarının nasıl olursa öğretmenler için daha yararlı olacağı tespit edilmeye çalışılmış. Sendikaların yapmış olduğu çalışmalara öğretmenlerin neler önerebileceklerinin üzerinde durulmuştur. Bu çalışma yurt içinde ve yurt dışında yapılan çalışmalardan farklı olup sendika üyesi olmayan öğretmenlerin neden sendika üyesi olmadıkları sendika üyesi olan öğretmenlerin sendikal beklentilerinin neler olduğunu cevap aramaktadır.

Bu araştırmada öğretmenler çalışmaya dâhil edilmiş olup sendikal beklentilerin ve üye olma sebeplerinin neler olduğu ve üye olmayan öğretmenlerin niçin herhangi bir sendikaya üye olmadıklarını ortaya koyulmaya çalışılmıştır. Sendika yöneticilerine sendika üyesi olmayan öğretmenlerin neden üye olmadıklarına dair bilgi aktarmak ve sendika üyesi öğretmenlerin isteklerinin neler olduğuna dair kaynak oluşturacaktır.

1.5.Sayıtlar

Bu araştırmanın sayıtları şunlardır:

1. Katılımcılar görüşme formunda yer alan sorulara ciddiyle ve özgürce cevap vermiştir.
2. Öğretmenler herhangi bir sendikaya üye olma nedenlerine veya olmama nedenlerine ilişkin görüşlerini belirlemek için yapılacak görüşmede, öğretmenler durumlarına dair açıklamalarını içtenlikle belirtmişlerdir.

1.6.Sınırlılıklar

1. Bu araştırma Gaziantep İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı Şahinbey ve Şehitkâmil ilçelerinde bulunan Anaokulu, İlkokul, Ortaokul ve Özel Eğitim okullarında görev yapan öğretmenler ile sınırlıdır.
2. Araştırmaya kaynak olan veriler araştırmaya dâhil olan öğretmenlerin beklenti, istek ve talepleri ile sınırlıdır.
3. Araştırma sonucunda ulaşılan bilgiler veri toplama aracı ile sınırlıdır.

1.7.Tanımlar

Sivil Toplum Kuruluşu: Birçok toplumsal problemleri tarafsız bir şekilde sonuçlandıran, insanlara bilgi akışı sağlayan farklı sendikalar ve sivil toplum örgütlenmeleri (Gök, 2022: 32).

Sendika: Ekonomik, getiri, toplumsal ve kültürel alanlarda çıkarlarını koruyarak geliştiren kamu çalışanlarının, işçilerin ve işverenin arasındaki bağ.(Gök, 2022: 28)

Örgüt: Toplumsal ihtiyaçların bir kısmını gidermek üzere birlik be beraberlik sağlayan ve kişilerce belirlenmiş gayeleri sonuca ulaştırmak için çalışan yapı.(Başaran, 1984: 45)

Toplu sözleşme: Çalışma kanununa dâhilinde, işveren taraf ile çalışan taraf arasındaki çalışma koşullarını ve bedelini belirlemek amacıyla işveren ile çalışanlar arsından 2 yıl süreyle imza altına alınan metin (Gök, 2022: 32).

İKİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu kısımda konu ile ilgili yurtiçi ve yurtdışında yapılmış çalışmalara yer verilmiştir.

2.1.KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1.1.Dünya’da Kamu Sendikacılığı

Sendika kavramının ne olduğu ülkeden, ülkeye ve sendikanın bulunduğu ülkenin ekonomik, sosyal ve siyasi durumuna bazen de zamana göre farklılık gösterebilir. Sendika köken olarak eski Yunancaya kadar uzanır. Sendika kelimesi farklı gruptan olmayan bireylerin sosyal, ekonomik ve özlük haklarını korumak ve devamlılığını sağlamak için oluşturdukları örgütlü yapı anlamına gelir. Fransızcada, İtalyancada ve İspanyolcada aynı anlam içeren “syndicat” ve ”sindicato” gibi kelimelerle tanımlanan “sendika” kavramı genel olarak işçilerce sahiplenilmiştir. (Tuncay ve Savaş Kutsal, 2006:32) Fakat bu ülkelerde sendika kelimesi işverenlerin birlik ve beraberliği olarak da kullanılır. Bizim lisanımıza da Fransızcadan geçen sendika kelimesi çalışan ve işvereni de kapsamaktadır. Bunların yanında Almanya, Birleşik Krallık ve ABD’de çalışanı ve işvereni temsil eden sendikalar için farklı kullanımlar da vardır. Almanya’da kullanılan sendikal isim “Arbeitgebersverband”, İngilizce konuşulan ülkelerde çalışanların sendikaları “tradeunion”, işveren sendikaları “employers association” (işveren derneği) olarak tanımlanır (Tuncay ve Savaş Kutsal, 2006:32).

Tarım bölgesinde yaşayanlar, sanayileşmenin artmasıyla sanayinin çoğunlukta olduğu yere doğru bir göçe başlamışlardır (Tas, 1995:23). Bu göçle birlikte çalışanların kazançlarının artması ve bu artışın devamlılığı için sendika büyük rol oynamıştır (Tas, 1995:23).

Bir anda farklılaşan bu çalışma çevresi, işçi çalıştıran kişilerin çalışanları seçmedeki hassasiyetlerini artmış ve işçilere daha fazla iş yükü yüklemeye sevk etmiştir. Çalışanlar şartların katılmış olduğu ve süre olarak daha uzun süren çalışma hayatının içerisinde kendilerini bulmuşlardır. Bunun yanında sanayileşmekle birlikte işçi çalıştırma

kapasitesi fazla olan işyerlerinde çalışan işçiler işverenlere karşı örgütlü olarak bir araya gelmeye başlamışlardır (Çınar, 2008:33)

Sendikacılığın oluşumunda ve devam etmesinde olması gereken iki önemli unsur vardır. Bunlar sanayileşebilmek ve demokrasinin var olmasıdır. Bu iki şartın aynı anda sağlandığı ilk ülke İngiltere'dir (Gül, 2007:32). Sanayileşmenin, İngiltere'de başlaması Avrupa'yı ve Amerika'yı tesiri altına almış ve toplumların dokusunda, görüşlerinde ve yaşam tarzlarında ivedi bir değişim oluşturmuştur (Taş, 1995:23). Sendikacılık ilk olarak İngiltere'de işçilerin sendikalaşması ile başlamış, daha sonra ABD'de memurların sendikalaşması başlamış bunun akabinde de Dünya da bir sendikalaşma çabası içerisine girilmiştir (İnceoğlu, 2010: 39). Dünyadaki ülkelere bakıldığında birçoğunda sendikalaşmanın hak olarak verilmesi 19. yüzyılın son çeyreğinde olduğu görülmektedir. Sendikalaşmanın kendisine yasal zeminde yer bulmasının ardından 20. Yüzyılın başlarında esas olarak sendikaların kurulma şartları olgunlaşmıştır (Mahiroğulları, 1998).

Dünyanın büyük bir kısmında 2. Dünya Savaşından sonra antlaşma maddeleri sendikacılığın kabulünü içselleştirmiştir. 2. Dünya savaşına katılan Devletler, sendikalaşmanın ulus yapısındaki resmi durumunu belirginleştirmiş ve farklı görüşme çalışmalarını, paralel olarak yürütme kararı almıştır. Bunun yanında sendikalaşmanın artmasına ve örgütlü yapısının gelişerek büyümesine fırsat sağlamıştır (Waddington ve Hoffmann, 2000: 34). Sendikacılık, işçi ve memur kesimin sosyal, özlük ve ekonomik haklarını savunulması ve geliştirmesi noktasında demokrasi ile yönetilen ülkelerde kendine yasal zeminde yer bulması şart olmuştur (Toksöz, 1994: 33).

Aşağıdaki sendikal gelişimleri hakkında bilgi verilen ülkeleri seçmememizdeki nedenler öncelikle sendikalaşmanın baş gösterdiği ülkeleri

2.1.1.1.İngiltere' de Kamu Sendikacılığı

Sendikacılık ilk olarak İngiltere'de başlamıştır. İngiltere yasaları içerisinde gayri resmîlik taşımayan herhangi bir yapılanma olmadıkça ve yasalar doğrultusunda çalışma yürüttükçe örgütlenme özgürdür (Taş, 1995:32). İngiltere'de 1867 yılında görevlendirilen Kraliyet komisyonu 4 yıllık bir süre zarfında 1871 senesinde sendika yasasını ilan etmiştir. Çıkarılan bu yasa İngiltere tarihinde sendikacılığın miladı olmuştur (Özkeraz ve Talu, 2008:32).

1871'den itibaren birçok yasa çıkarılarak sendikacılığın yasal anlamda zemin bulması sağlanmıştır. Yapılan bu çalışmalar kapsamında sendikaların tüzel kişilik kazanması, grev hakkı ve sendikal fonların kurulmasına dair görüşlere yer verilmiştir. Sendikaların hukuksal statüsünü düzenleyen çok sayıda yasa çıkarılmıştır (Tokol, 1984). İngiltere’de “NUT (National Union of Teachers - Öğretmenler Ulusal Birliği)” 1870 yılında kurulmuş ve aktif olarak şuan çalışmalarını sürdürmektedir. İkinci bir sendikal örgütlenme 1923 yılından itibaren faaliyet gösteren Öğretmenler Ulusal Derneği’dir (Eraslan, 2012: 45).

2.1.1.2.Amerika Birleşik Devletleri’nde Kamu Sendikacılığı

Amerika’da 1900’lü yılların başlarında sendikalaşma başlamıştır. Nicel olarak en büyük sendikal topluluk olan ve eğitim alanının tüm basamaklarında üyesi bulunan “Amerikan Öğretmenler Federasyonu” (AFT) 1916 yılında kurulmuştur. AFT’nin kurulmasındaki en büyük gaye: eğitim mesleğinin sosyal toplumda tirajını yükseltmek ve eğitim çalışanlarının ekonomik olarak refah düzeyini arttırmak olmuştur (Taş, 1995). AFT’nin içerisinde bulunan üyeler aday öğrenciler, eğitimciler ve emekli olmuş eğitimcilerdir (Acuner, 1994).

Amerika Birleşik Devletleri’nin güneyindeki eyaletlerinden bazıları hariç diğer eyaletlerde sendika üyeliği hakkı bulunmamaktaydı. Grev yapmak birçok eyaletlerde yasak olmasına rağmen Amerikan Öğretmenler Federasyonu toplu görüşmelerde anlaşmama durumu söz konusu olduğunda AFT üyelerini grev lehinde oy kullanmaya yönlendirmektedir (Taş, 1995: 33). Amerika Birleşik Devletleri’nde İngiltere’ye kıyasla sanayileşmenin biraz geriden gelmesi ve içerisinde birçok ırkı barındırması sebebiyle örgütlü bir yapı kurmak çok zor olmuştur. Bununla birlikte ABD’de sendikacılık diğer ülkelere nazaran geride kalmıştır (Saracel, 1992: 12).

2.1.1.3.Fransa’ da Kamu Sendikacılığı

Fransa’da farklı çalışma yapılarının birlikte ve beraber hareket etme duygu ve düşüncesi 18. Yüzyılda ortaya çıkmıştır. Ortaya konulan bu birlik ve beraberlik ilerleyen zamanlarda sendikalaşmanın öncüsü olmuştur. Fransa’da öğretmenlerin sendikalaşma

evresinde dikkati çeken en önemli kavram merkezi olmalarıdır. Fransa'da sendikalaşma çalışılan iş türüne göre yapılanmaktadır. Fakat aynı çalışma türüne göre de örgütlenmeye rastlanmaktadır. İdeolojik düşüncelerden ötürü birçok çalışma yerlerinde sendikalaşma görülmektedir (Serinoğlu, 2004:32) Fransa'da sendikalaşmanın tam olarak resmi zeminde kendine alan bulması 27 Ekim 1946 Anayasasının çıkarılması ile gerçekleşmiştir. Anayasanın giriş kısmında sadece sendikalaşma, grev hakkı ve üye olabilme şartlarına da yer verilmiştir. (Burnaz, 2002:43). Kamu çalışanlarının 1946 tarihinde çıkarılan Anayasa ile sendikalaşma çalışmaları hız kazanmıştır (Cindemir, 2017:32).

Fransa'da 1981 yılında Sosyalist Partinin mevcut yönetimi devir almasıyla çalışanlar için sendikal anlamda ılımlı güncellemeler olmuştur. 1983 yasasında toplu sözleşmenin önemi vurgulanarak kapsayıcılığın bahsedilmiştir (Kocaoğlu, 2001). 28 Mayıs 1985 tarihinde 82-447 sayılı kararname ile sendikal çalışmaların alanı belirlenmiştir. İngiltere de memurlara 1919 yılında verilen toplu sözleşme hakkı Fransa'da 1968 yılında verilmiştir (Bakamtun, 1992:44). Fransa'da sendikal anlamda en büyük yapılanan örgütün ismi "Milli Eğitim Federasyonu" (FEN) dir. FEN Fransa'da örgütlenen eğitim çalışanlarının toplamda %70'ni kapsamaktadır (Akyüz, 1980).

2.1.1.4.İsviçre' de de Kamu Sendikacılığı

İsviçre'de öğretmenlerin örgütlenmesi iki şekilde ortaya çıkmıştır. Öğretmenler sendikalaşma ve dernek kurma faaliyetleri ile toplumsal olarak örgütlenmişlerdir. İsviçre'nin federal yönetimi de öğretmenleri birlik ve beraberlik içerisine itmiştir. İsviçre'de çok fazla sendikal anlamda örgütlenen öğretmen topluluğu yoktur. Az sayıda olan bu örgütlenmelerin bazıları bağımsız, bazıları kamu çalışan sendikasına bağlı, bazıları da öğretmen cemiyeti olan "Romand İsviçresi Pedagoji Cemiyeti" (SPR)' içerisinde faaliyet göstermektedir(Akyüz,2007: 22).

İsviçre’de sendikalaşma kapsamında diğer bir önemli hususta örgütlenen sendika üyelerinin aynı kademede olmaları esas alınmasıdır(Akyüz, 1980). İsviçre’de eğitim alanında faaliyet gösteren sendikalar üyelerinin sosyal, özlük ve ekonomik anlamda haklarını savunurken grev, eylem ve boykot gibi enstrümanlara başvurmamaktadır (Akyüz, 2007: 22)

2.1.1.5.KKTC’de Kamu Sendikacılığı

Kıbrıs’ta öğretmenler ilk defa 18 Haziran 1925 tarihinde Muallimin Cemiyeti ismiyle Lefkoşe’de örgütlenmişlerdir. Bu örgütlenmenin en büyük gayesi; siyasetten uzak kalarak eğitimin muhtevasına öneride bulunmak, eğitim öğretimde birliği sağlayarak eğitimcilerin ekonomik haklarını korumak olmuştur (Akyüz, 2007:22).

Lefkoşe’de kurulan bu örgütlenme kendi iç dinamikleri sayesinde 11 Eylül 1928 de Kıbrıs’ ta Türk Harflerinin kabul edilmesinde büyük rol oynamıştır. Örgütlenmenin ismi birkaç değiştirilse bile 1960 yılına kadar çalışmalarına devam etmiştir. 1963 yılında yaşanan olumsuz durumlar neticesinde örgütlenme çalışmalarına ara verilmiş. 1968 tarihinde çatışmaların KTÖS’ü yani “Kıbrıs Türk Öğretmenler Sendikası” kurulmuştur. TÖS, ilk grevini 27 Nisan 1969 tarihinde gerçekleştirmiştir (Taş, 1995: 41).

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, sendikalaşmada birçok Avrupa ülkesinden birkaç adım öndedir Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde sendikalaşan öğretmenler genel olarak herhangi bir engelleme olmadan çalışmalarını sürdürmektedirler. (Taş, 1995:41).

2.1.1.6.Türkiye’de Sendikacılığın Gelişimi

Bu bölümde kamu ve işçi sendikacılığının tarihsel gelişimi, sendikalaşmanın ortaya çıkışı ve faaliyette bulunması Cumhuriyet öncesi dönem ve Cumhuriyet sonrası dönem olarak incelenmiştir.

2.1.1.6.1.Cumhuriyet Öncesi Dönem

Sanayileşmenin ve kapitalizmin hızlı bir şekilde insan gücüyle yapılan ve büyük bir beklentisi olmayan çalışmanın üzerinde meydana getirdiği baskı bulunmaktadır. Bu baskı neticesinde emek ve sermayenin ayrılma düşüncesi hâkim kılınarak ortaya çıkan fakirlik, emeğin sömürülmesi ve ekonomik daralma gibi problemlere karşılık çalışanlar birlik ve beraberlik içerisinde olmayı savunmuşlardır.

Ekonomik piyasada söz sahibi olan kişilerin rekabetçi tutum ve davranışları, maddi kazançlarını çoğaltma düşünceleri ve iş yerlerindeki ağır çalışma şartları sendikal örgütlenmeyi hızlandıran sebeplerden olmuştur (Özbilek, 2019). Osmanlı Devleti'nde üretim yapan çalışanlar genel olarak lonca adı altında toplanmıştır. Osmanlı'da yapılan üretim kent ve köy ayrımı gidilmeden yapılmakta fakat üretimin büyük bir kısmı kentlerde olduğu görülmektedir. 4-5 çalışanın olduğu işletmelerde üretimi yapılan malzemelerin satış yeri çoğunlukla iç pazardır. Osmanlı Devleti'nde çalışanların lonca adı altında örgütlenmesinde devletin etkisi ve desteği yadsınmayacak bir gerçektir (Mahiroğulları, 2017: 33).

18. yüzyıldan itibaren işçiler tarafında sendikal örgütlenme hız kesmeden gelişirken kamu çalışanları için aynı şeyi söylemek mümkün değildir. Kamu sendikacılığının gelişmeme sebepleri Serim'e (1995) göre şöyle sıralanmaktadır.

- 1) Osmanlı Devleti'nin Allah'ın yeryüzündeki gölgesi olduğuna inanılan kişilerce yönetilmesi sendikal örgütlenmeyi sekteye uğratmıştır.
- 2) Kamuda çalışanların kendilerini devlete yakın hissetmeleri ve bundan dolayı sendikalaşma çabalarına girmemeleri (Serim, 1995).

Bunun yanında ekonomik, sosyal, siyasi ve hukuksal sorunların olması çalışanların birlik ve beraberlik içinde yapılamaması neticesinde Osmanlı'da sendikacılık XIX. Yüzyılın sonu XX. Yüzyılın başında faaliyet göstermeye başlamıştır (Tokol, 1984). Türkiye'de kamu içerisinde ilk sendikal yapılanma 2. Meşrutiyet'in ilanından sonra 1908'de kurulan Encümen-i muallim Cemiyetidir. Bu cemiyet 1908'de çalışmalarına başlayan Hukuk-u Muallimin Cemiyeti ile bir çatı altında toplanarak Cemiyet-i Muallim 'i meydana getirmişlerdir (Eraslan, 2013).

Öğretmen meslek örgütü olan Encümen-i Muallim eğitim çalışanlarının ekonomik, sosyal ve özlük haklarını şekillendirerek öğretmen atamalarında Maarif Nezaretine koordineli çalışmak gibi önemli işlere imza atmıştır (Akyüz, 2007:33). Encümen-i Muallimin'in ardından cemiyet başkanı Zeki Bey'in liderliğinde öğretmenlerin hak ve hukukunu geliştirmek ve örgütlü yapı oluşturarak bunu güçlendirmek için İstanbul'da eğitim öğretim veren idadi rüşdi ve iptidai de eğitim veren öğretmenler ile "Muhafaza-i Hukuk-u Muallim Cemiyeti" adında bir memur örgütlenmesi daha kurulmuştur (Akyüz, 2007).

Belirli bir zaman sonra faaliyet gösteren bu iki öğretmen örgütlenmesi Encümen-i Muallim ile Muhafaza-i Hukuk-i Muallim Cemiyeti, eğitimcilerin sosyal, özlük ve ekonomik çıkarlarını daha fazla muhafaza edebilmek adına 1908 yılının sonlarına doğru "Cemiyet-i Muallim" çatısında bir araya gelerek daha geniş bir öğretmen örgütlenmesini oluşturmuşlardır (Akyüz, 2007:23). 1909 tarihinde yayınlanan Cemiyetler Kanunu ile dernek kurmanın resmileşmesiyle beraber öğretmenlerde gerekli yasal şartların oluşmasıyla "Nesr-i Maarif ve Teavüh-ü Muallim Cemiyeti"ni kurarak örgütlenmeye devam etmişlerdir. Eğitim kavramını sosyal toplumun tamamına yayarak eğitimciye verilen önemi artırmayı ve eğitimcinin ekonomik haklarını savunmayı hedefleyen bu yapı çok fazla sürmeden kapatılmıştır. İlerleyen zamanlarda ise bölgesel örgütlenmeler ortaya çıkmıştır. Bursa'da faaliyet gösteren Muallim-Yurdu ile Edirne'de kurulan Mahfel-i Muallim Cemiyeti bunlara örnek gösterilebilir (Akyüz, 2007:32).

Edirne'deki öğretmen okulunda bulunan öğretmenlerinde olduğu ve Edirne'de çıkarılan Say ve Tettebbu dergisinin Şubat 1911 tarihli 1. Sayısında 1911 senesinde faaliyet göstermeye başlayan Mahfel-i Muallimîn cemiyetinin tüzüğü yayımlanmıştır. 1. maddesinde "Edirne'de olan bütün Osmanlı muallimlerine küşâde (açık) bir şekilde Mahfel-i Muallimîn teşkil edilmiştir" denilmektedir. İlerleyen tarihlerde 1913 son çeyreğinde Bursa'da "Muallimler Yurdu" ve 1916 tarihinde "Millî Tâlim ve Terbiye Cemiyeti" birlikleri oluşturulmuştur (Akyüz, 2007: 32).

Ankara'da Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin (TBMM) açılmasından hemen sonra 1920'de Merkezi Ankara olan "Muallim ve Muallimler Cemiyeti" kurulmuştur.

Faaliyete başlayan bu örgüt 7 Mayıs 1922’de vatanın birçok bölgesindeki diğer yapılar ile “Türkiye Muallim ve Muallimler Cemiyeti Birliği” çatısı altında toplanmıştır. Bu cemiyet merkez nokta anlamında öğretmenlerin oluşturmuş olduğu ilk topluluktur (Meydan, 1986). 1921 yılında Mustafa Kemal’in destekleriyle öğretmenlik mesleğini muhafaza etmek, öğretmenlerin sosyal ve ekonomik konumlarını düzenlemek, genişletmek ve Milli Mücadele'nin yanında olmaları için Türkiye Muallimler ve Muallimler Dernekleri Birliği kurulmuştur(Eraslan, 2013).

Milli Mücadele döneminde en önde olan Atatürk, iktisadi bakımdan bağımlı olmamak için birçok değerli kararların alınmasında da öncülük etmiştir. Alınan kararların en kıymetlisi 17 Şubat-4 Mart 1923 tarihlerinde toplanan *İzmir İktisat Kongresi*’nde yer alan kararlardır. İzmir İktisat Kongresine hemen her meslek mensubu katılmasına öze gösterilmiştir (Tüccarlar, işçiler, çiftçiler Vb.) Bu kongreye katılan meslek mensupları problemlerinin giderilmesi talebinde bulunmuşlardır. Bunun yanında işçiler ise çalışma şartlarının iyileştirmesini, ekonomik olarak iyileştirme yapılmasını ve sosyal anlamda çalışma şartlarının olgunlaştırılması gibi isteklerini dile getirmişlerdir. Fakat İzmir İktisat Kongresinde söylenenlerin yasallaşması ve resmi olarak uygulamaya dökülmesi biraz zaman almıştır (Makal, 1999). Her ne kadar uygulanması zaman alsa da İzmir İktisat kongresinde alınan kararlar şu şekildedir:

- “Amale” lakabıyla söylem kullanılmayacak, işçi kelimesi söylenecek.
- Sanayi kolunda çalışanlar 8 saat, madende çalışma saati 6 saat olacak.
- Çalışma yaşı olarak sanayide 12 den küçük çocuk çalıştırılmayacak. Madende ise 18 yaşından küçük kime çalışmayacak.
- Madende kadın çalışmayacak, doğum izni olarak annelere 8+8 doğum öncesi ve sonrası izin verilecek.
- Alınan maaşlar günü gününe ödenecek sarkma olmayacak 3 ayda bir güncelleme yapılacaktır.
- Çalışanların haftalık, aylık ve yıllık olmak üzere izin günleri olacak.
- İş yerinde yaşanacak herhangi bir kazaya karşı sigortalı olunacak.
- İşçilere sendikal hak verilecek(Makal, 1999)”

2.1.1.6.2.Cumhuriyet Sonrası Dönem

Türkiye Cumhuriyeti, Kurtuluş savaşının şartları her ne kadar ağır olsa da bu savaştan galip ayrılmayı bilmiştir. Ülke olarak siyasi bakımdan bağımsızlığını sağlayan Türkiye Cumhuriyeti ekonomik bağımsızlığının kazanılması içinde ülke içerisinde adımlar atılmıştır (Meydan, 1986: 32). Her ne kadar ekonomik anlamda adımlar atılsa da 1923-1946 arası dönem sendikal örgütlenme olarak çok kısır geçmiştir.

Çalışma hayatı içerisinde birçok kişiyi barındıran büyükşehirlerin dünyanın diğer bölgelerinde hızla artan sınıflaşma çalışmalarının tesiri altında kaldığı ve Türkiye’de de işçi gösterilerinin arttığı bir evrede, 1925 yılında yayınlanan Takrir-i Sükun yasası, yalnız eğitim çalışanlarının yapılanmasını etkilememiş, bütün örgütlü yapılanmaların önüne bir set çekmiştir (Gül 2007:43). 8 Haziran 1938 tarihinde 3512 Sayılı Cemiyetler Kanunu yayınlanmıştır. Fakat bu kanun bir sınıfa dair olan örgütlü yapıların kurularak faaliyette bulunmasını engellemiştir. Bundan dolayı sendikalaşmanın başlaması 5 Haziran 1946 tarih ve 4919 sayılı yasa ile gerçekleşmiştir. 1946 yılına kadar sendikalaşma kendine yasal zeminde yer bulamamıştır (Mahiroğulları, 2017:23).

1946-1960 dönemi incelendiğinde en değerli konu çok partili hayata geçiştir. Bu sürede siyasetin demokratikleşmesi doğal olarak sendikal çalışmaları da etkileyerek sendikalaşmanın hız kazanmasını sağlamıştır. Bunu destekler mahiyette 4919 sayılı yasayla 1946’da aile, cemiyet ve bir zümre kitlesine dayandırılan yapılanmaların üzerindeki baskı kalkmıştır. Sendikalaşmanın üzerindeki baskının kaldırılmasıyla beraber birçok sendikal çalışmanın temeli başlamıştır. Demokratik olarak sendikalaşmanın olduğu bu günler, Türkiye sendikacılığında ismini “46 Sendikacılığı” diye yer almıştır (Mahiroğulları, 2017:23).

1946 yılından itibaren çoğulcu demokrasiye geçişin ilk yıllarında sendikalaşma çalışmalarının hız kazanması noktasında bir gelişme sağlamış olsa da 1946-1960 yılları arasında sendikalaşma gerçek anlamda bir özgürlük kazanamamıştır. Yaşanılan tüm eksikleri ve baskı unsurlarını göz önünde bulundurarak bu dönem içerisinde sendikal çalışma zemininde azımsanmayacak birkaç adımla sınırlı kalınsa da gelişmeler yaşanmıştır (Kaya 2019:32) 1949 yılında Türkiye’deki hemen hemen tüm şehirlerde görev yapmakta olan öğretmenlerin içerisinde bulunduğu ve Türkiye’nin ikinci büyük

yapılanması olan “Türkiye Öğretmen Dernekleri Milli Federasyonu (TÖDMF)” faaliyet göstermeye başlamıştır (Meydan, 1986:32). TÖDMF’den önce faaliyetlerine başlayan “Ankara Öğretmenler Yardımlaşma Derneği”nin 1948 yılındaki genel kurulunda birlik ve beraberliğin hakim olduğu yönetim kurulu oluşturulmuştur. Yeniden görevi devralan yönetim 15 Ağustos 1948 tarihine kadar çalışmalarını sürdürmüştür ve bu tarihten itibaren kurucu yönetim üyeleri ile beraber “Öğretmen Yardımlaşma Dernekleri Birliği” kurmuşlardır. Fakat faal olarak çalışmalara 1954 tarihinde başlamışlardır. 1954 yılında yayınlanan tüzük ile ilk olarak 1954 tarihinde “Türkiye Öğretmen Dernekleri Milli Birliği” 1954 senesinde ise “Türkiye Öğretmen Dernekleri Milli Federasyonu” adıyla çalışmalarını sürdürmüştür (Eraslan, 2013: 32). Türkiye’de 27 Mayıs 1960 tarihinde demokrasiye yapılan askeri müdahale neticesinde 1961 Anayasası yayınlanmıştır. 1961 Anayasasıyla beraber sendikalaşma ve sendikal faaliyetlerde bulunmada hareketlik başlamıştır (Eraslan, 2013).

1960 Askeri müdahalesiyle oluşan iktidar sendikalaşmayı yavaşlatacak uygulamalardan kısmen vazgeçmiştir. Uygulamaya konulan 624 sayılı kanunun uygulanmasıyla beraber ivedi bir sendikalaşma başlamıştır. Yaklaşık 180 gün süre zarfında 200’den fazla sendika kurulmuştur (Tutum, 1968:32). 1960 yılından itibaren faaliyet göstermeye başlayan sendikaların çok azı sayısal olarak 500’ün üzerinde üyeye sahipti. Üyesi 5 binde fazla olan sendika sayısı 10’du. En fazla üyeye sahip olan sendika Türkiye Öğretmenler Sendikası 70 bin üyesi varken, İlkokul Öğretmenleri Sendikasının üyesi ise yaklaşık 46 bindi (Eraslan, 2013: 32). Memur olarak görev yapan ve duyarlılıkları yüksek olan eğitimcilerin 1965 tarihinde iki sendikanın şemsiyesi altında yapılandıklarını görmekteyiz. Türkiye kamu Sendikacılığında emek ve mücadele olarak toprağa ilk tohumu atanlar, 8. Temmuz.1965’da kurulan Türkiye Öğretmenler Sendikası (TÖS) ve yine aynı yıl kurulan Türkiye ilkököl Öğretmenleri Sendikası’dır (İLK-SEN) (Eraslan, 2013: 32)

TÖS’ün söylediği gayeler neticesinde ortaya koyduğu en büyük icraatı 8.9.1968 tarihlerinde Ankara’da tertip ettiği *Devrimci Eğitim Şurası’dır*. Milli Eğitim bakanlığınca üç yılda bir toplanması gereken bu toplantının yapılamaması TÖS yöneticilerini *Devrimci Eğitim Şurası’nı* toplamaya sevk etmiştir (Koç, 2000: 32)

TÖS düzenlemiş olduğu Devrimci Eğitim Şuarasında, ülke içerisindeki aksaklıklar ile eğitimin eksikliklerinin bir olduğunu, bu aksaklıkların giderilmesinde eğitimin yerinin azımsanmayacak derecede olduğunu dile getirmiştir. TÖS çalışma çerçevesi sadece öğretmenlerin özlük, sosyal ve ekonomik hakları olmamış ve Ülke sorunlarını da gündem yaparak irdelemiştir (Kaya, 2019: 44). 1960 yılından itibaren gelişen ve faaliyetlerini artıran sendikal çalışmalar.1971 Askeri Müdahalesiyle sekteye uğramıştır. Öğretmen ve kamu çalışanlarının örgütlenme, birlik ve beraberlik içerisinde hareket etme ve emek mücadele çalışmaları son bulmuştur. (Gök, 2007: 44).

1971 yılında itibaren 1488 sayılı yasa ve 1961 Anayasasının 46. Maddesinde bulunan “çalışanlar” sözcüğünü “işçiler” sözcüğü ile değiştirerek kamu çalışanlarının sendikalaşma hakları ellerinden alınmıştır. (Gök, 2007). Kamu çalışanları 1971-80 tarihleri arasında dernekler kurarak örgütlenebilmişlerdir. 12 Eylül 1980 Askeri müdahaleden itibaren tekrardan Anayasa çalışması için çalışmalar başlamış yeniden hazırlanan Anayasamız 7 Kasım 1982 yılında yürürlüğe konulmuştur. 1982 yılında yürürlüğe giren Anayasa’da kamu çalışanlarının sendikalaşmasıyla alakalı herhangi bir cümle kurulmamış, işçilerin haklarını güvence altına almıştır. İşçiler için güvence altına alınan bu hakları kamu çalışanları için kabul etmiştir ne de red etmiştir. Kamu çalışanları konunun uzmanlarınca yorumlanan ibarelerin neticesinde 1990 yılından itibaren sendikal faaliyetlere başlamış hareketinde bulunmuşlardı (Bakamtun, 1992; akt. İnceoğlu, 2010). Öğretmenler, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesine, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesine, ILO sözleşmelerine ve Avrupa sosyal şartlarına ve mevcut Anayasaya dayanarak tekrardan sendikal mücadeleye kaldıkları yerden 28 Mayıs 1990 tarihinde Ankara’da bir kamu sendikası olan Eğitim-İş Kolu Kamu Görevlileri Sendikası (Eğitim-İş) olarak başlamışlardır (Koç, 2000: 23). 13 Kasım 1990 tarihinde Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası (Eğit-Sen) adıyla 2. Sendikal yapılanma başlamıştır. 13 Ocak 1995 tarihinde Eğitim-İş ve Eğit-Sen aynı çatı altında faaliyet göstermek üzere Eğitim-Sen adı altında birleşmişlerdir.

Türkiye Eğitim ve Öğretim Bilim Hizmetleri Kolu Kamu Çalışanları Sendikası (Türk Eğitim-Sen) ‘nın kuruluşu 1992 yılında Türkiye’de kamuda sendikalaşmanın zeminini inşa etmek gayesiyle Ankara’da faaliyete başlayan Türkiye Kamu Çalışanları Vakfı'na

kadar uzanmaktadır. Hemen hemen tüm hizmet koluna ait kamu çalışanlarının üye olabileceği Türkiye Kamu Çalışanları Vakfı, yapılandıktan çok az bir zaman içerisinde Türkiye'nin tamamında kendine alt yapı oluşturmuş ve vakfın üyeleri Türkiye'nin kamu çalışanlarına sendikalaşma hakkının tanınmasını kapsayan ILO sözleşmesini onaylama aşamasında buldukları kamusal alanda sendikal çalışmalarına başlamışlardır (Ülker, 2011: 34).

Memur-Sen Konfederasyonunun eğitim hizmet kolu içerisinde bulunan Eğitimciler Birliği Sendikası (Eğitim-Bir-Sen), 14 Şubat 1992 tarihinde eğitimci, şair ve yazar Mehmet Akif İnan ve arkadaşları ile sendikal faaliyet göstermeye başlamıştır. 25 Haziran 2001 yılında onaylanan 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları Kanunuyla kamu çalışanlarının sendika kurabilme yasal zeminde hayat bulmasıyla birlikte Eğitim-Bir-Sen tüzel kişiliğe kavuşmuştur. (Gül, 2007: 34)

Sendikal örgütlenmenin yasal zemine oturmasını sağlayarak rahat bir şekilde çalışmalarını yürütebilmesinde büyük bir öneme sahip olan 4688 sayılı kanun 25/06/2001 tarihinde kabul edilmiştir (Benli, 2003: 34). 4688 sayılı Kanunun ilk maddesinde yer alan ibareler; sendikaların “kamu çalışanlarının, maddi, sosyal ve özlük hak ve çıkarlarının korumak, geliştirmek şartıyla kurulan sendikalar ve bağlı buldukları konfederasyonlar bunların, yönetimi ve çalışma şartlarıyla beraber görev alacak üyelerinin haklarını ve görev alanlarını tespit etmek ve herhangi bir sendika kolunda yetkiyi elinde bulunduran sendikayı ve bağlı oldukları konfederasyon ile kamu iş veren heyetiyle icra edilecek toplu görüşmenin içeriğini oluşturmak olduğu söylenmiştir.

4688 sayılı sendika kanununun 6. Maddesindeyse “Sendika ve Konfederasyonlar önceden izin almaksızın serbestçe kurulurlar” söylemi bulunmaktadır. Sendika kurabilmek için 2 yıl kamu kuruluşunda çalışmak yeterlidir. Bu kanun ile sendikalaşmanın önü açılmış ve üye olmamanın önünde herhangi bir engel olmadığı vurgulanmıştır (Gök, 2022: 51).

2022-2023 eğitim öğretim yılı itibarıyla Türkiye’de Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) bünyesinde çalışan toplam öğretmen sayısı 1,188,846 (Bir milyon yüz seksen sekiz bin sekiz yüz kırk altı) kişidir(MEB Strateji Geliştirme Başkanlığı).

Türkiye’de eğitim alanında faaliyet gösteren 48 sendika bulunmaktadır(T.C Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Resmi Gazete, 04 Temmuz 2023, 3). MEB’de çalışan 1,188,846 öğretmenin 903,423’ü faaliyet gösteren bu sendikalara üyedir. (T.C Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Resmi Gazete, 04 Temmuz 2023, 3).

2.1.1.7. Uluslararası Sözleşmelerde Sendikal Haklar

Uluslararası zemine bakıldığında hukuksal anlamda sendikacılığa dair 3 ana kaynak yer almaktadır. Bunlar; Birleşmiş Milletler Sivil ve Siyasal Haklar Sözleşmesi, İnsan Hakları Evrensel Bildirisi ve Birleşmiş Milletler Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi’dir. Bunların yanı sıra sendikalaşma dair; “ILO Anayasası ve ILO Sözleşmeleri”, “Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi”, “Avrupa Sosyal Şartı”, gibi yazılı kaynaklar bulunmaktadır (Gök, 2022: 31).

2.1.1.8.Sivil ve Siyasal Haklara ilişkin Uluslararası Sözleşme

23 Mart 1976 yılında uygulanmaya başlanan Sivil ve Siyasal Haklara ilişkin Uluslararası Sözleşme (Medeni ve Siyasal Haklara ilişkin Uluslararası Sözleşme) BM Genel Kurulunda 16 Aralık 1966 tarihinde ve 2200 sayılı yazısıyla oylamaya sunulmuştur. Sivil siyasal ve haklara ilişkin uluslararası sözleşmede 22. Maddesi şu şekilde yazılmıştır: “Herkes farklı farklı kişilerle bir arada bulunarak yapılanma ve birlikte beraber hareket etme gücüne mukteldir bu güç sendikalaşma gücünde beraberinde getirir ifadeleri bulunmaktadır. Bu maddeler sayesinde tüm çalışanlara yapılanma ve sendikalaşma serbestliği sağlanmıştır.

2.1.1.9.İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi 10 Aralık 1948 tarihli ve 217 sayılı yazıyla Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda tüm dünyaya ilan edilmiştir. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesinde (1948) sendikalaşmaya dair içerdiği maddelerine bakıldığında ; “Her bir birey barışçıl yollar ile yapılanmaya ve örgütlenmeye sahip olmalıdır.”, “Ayrıca herhangi bir kişi bir yapının içerisinde bulunmaya zorlanamaz.” (Madde 20) söylemleri

bulunmaktadır. “Tüm bireylerin çıkarlarını savunmak ve sendikalaşmak veya sendikal üye olmak rahatlıkla yapılabilirdir.” İfadeleriyle sendikalaşmanın ve sendika üyesi olmak insancıl bir ödevdir (Gök 2022: 31).

2.1.1.10. Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi

Sözleşme, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu’na 16 Aralık 1966 tarihli ve 2200 A (XXI) sayısınca onaylanmış ve 27. maddenin gereğince 3.01.1976 tarihinde uygulamaya konulmuştur. Türkiye Cumhuriyeti bu sözleşmeyi 2000 yılında imza altına alarak tarafını belli etmiştir. 2003 yılının Haziran ayında çıkarılan kanun ile onanmış, Bakanlar Kurulu tarafından 10.07.2003 tarihli ve 4867 sayılı kanun ile Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi’ni uygulamaya başlamıştır. Sözleşmenin 8. Maddesinde sendikalaşmayla ilgili bilgi verilmiştir.(Gök, 2022:33).

2.2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Araştırmanın bu aşamasında Türkiye’de ve Dünya’da yapılan aynı çalışmalarla ilgili bilgiler verilmiştir.

2.2.1. Türkiye’de yapılmış araştırmalar

Gül (2007), yaptığı çalışmada; sendikalaşmada genel olarak çoğunluğu öğretmenlerin oluşturduğu görülmektedir. Araştırmada sendikalaşma noktasında öğretmenlerin çoğunlukta olduğu nicel verilerle desteklemektedir. Bu çalışmada öğretmenlere grev verilmemesinin doğru olmadığı noktasında hemen hemen tüm öğretmenler fikir birliğine varmışlardır. Araştırmaya göre sendikaların şu görevlere çözüm aramasının önemli olduğu söylenmiştir:

- 1-Özlük haklarını geliştirerek ilerletmeye çalışması somut adımlarla bunu desteklemesi.
- 2-Eğitim-Öğretim sorunlarına dair çözümler üretmesi.
- 3-Yasal olmak şartı ile tabanda görev yapan çalışanlar ile karar veren kısmı orta noktada buluşturup aynı pencereden baktırma fırsatı sağlamalıdır.

Araştırmaya göre çalışmaya katkı sunan katılımcıların yaşları ile sendikaya üye olma arasında herhangi bir ilişki tespit edilememiştir. Yine araştırmaya katılan

öğretmenlerin branşları ve eğitim düzeyleri ile sendi üyesi olma durumları arasında herhangi bir ilişki olmadığı görülmüştür. Çalışma neticesinde sendikaların yapmış olduğu çalışmalar öğretmenlerin beklentilerini karşılamamaktadır. Çalışma sonucunda eğitim sendikaları eğitimin içerisindeki sorunları gidermede tam olarak başarı gösteremese de müfredat noktasında beklentileri karşıladığı görülmektedir. Çalışmada eğitim sendikalarından öğretmenlerin beklentilerinin çok fazla olması sendikanın çalışmalarını artırması, emek ve mücadelesinin devam etmesi sahada aktif olarak yer alması gerektiğini göstermektedir. Araştırmada eğitim sendikalarının üyelerine hukuki anlamda destek vererek onları güvende hissettirdiği fakat milli manevi ve kültürel değerlerin oluşumunda topla hareket etme ve bir pencereden bakma düşüncesi oluşturamadığı görülmüştür. Çalışmada öğretmenler günlerinin belirli saatini geçirerek emek harcadıkları çalışma alanlarının eğitim öğretime uygun inşa edilmesi ve gerekli fiziki şartların sağlanması için sendikalardan destek beklemektedirler.

Arslan (2015), çalışmasında sendikalar üyelerinin sosyal ekonomik ve özlük haklarını savunarak onların istek ve önerilerini gerekli mercilere iletmesi gerektiği tespit edilmiştir. Çalışma sonucunda öğretmenlerin sendikaya üye olma nedenleri arasında hak ve hukuklarını koruduğu düşüncesi aynı pencereden bakan kişilerin birlikte olma isteği ve beraber hareket etme düşüncesi olduğu görülmektedir. Çalışmada sendikalara üye olan veya üye olmayan demeden eğitim çalışanlarının tamamını kucaklamalı ayrılmaya gitmemeli birleştirici ve bütünleştirici olmalı düşüncesi görülmektedir. Bu çalışmada sendikalar haksızlık karşısında susmamalı herhangi bir haksızlık karşısında eylem yapmalı ve sesini yükselterek bulunduğu her platformda haykırmalıdır. Çalışma sonucunda öğretmenlerin sendikaya üye olmalarında ve sendikal faaliyetlerin içerisinde bulunmalarında sendikal bilgilerinin yeterince olmadığı tespit edilmiştir. Çalışmada sendikalar öğretmenlerin sosyal ihtiyaçlarını gözlemlemesi ve tespit etmesi ve bunun giderilmesi için çalışma yapması gerektiği vurgulanmaktadır. Çalışma sonucunda kadın üyelerin erkek üyelere göre sendikadan kişisel katkıda bulunma beklentileri daha fazla olduğu görülmektedir. Kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre sendikaya bakış açılarının daha ılımlı olduğu tespit edilmiştir. Çalışmada öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre örgütlenmeleri ve sendikal çalışmalara katılmalarında herhangi bir fark olmadığı görülmektedir. Bu çalışmada sendika üyesi olan öğretmenler ile sendika

üyeyi olmayan öğretmenlerin sendikalardan beklentileri arasında anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. Sendika üye olan öğretmenlerin sendikal beklentileri daha fazla olduğu tespit edilmiştir.

Özbilek (2019), çalışmasında sendika üyesi olma konusunda yaşın cinsiyetin ve evlilik durumunun herhangi bir etkisi olmadığını tespit etmiştir. Fakat üye olma noktasında eğitim düzeyinin etkisi görülmektedir. Çalışmada sendikaya üye olmada beraber çalıştığı iş yeri temsilcisinin ve mesai arkadaşlarının etkisi olduğu gözlenmiştir. Bu çalışmada sendikal sendikalaşmanın toplumsal sahada önem arz ettiği nicel anlamda üye sayısının yüksek olmasının gerekli olduğuna dair bir tespit elde edilmiştir. Çalışma sonucunda sosyal hak ve menfaatlerin korunması geliştirilmesi ekonomik gelişmenin sağlanması ve sendika üyelerinin maddi refah seviyesinin yükseltilmesi noktasında sınıfta kaldığı görülmüştür. Bu çalışmada sendikaların çalışmalarının yetersiz olması ve etkisizleşmesinin en büyük sebeplerinden biri siyasallaşması olarak görülmektedir. Sendikaların amaç ve gayeleri gerçekleştirilmesi için siyaset ile olan yakınlıklarını gözden geçirmelerinin gerektiği ve bağımsız bir şekilde çalışmalarını yürütmelerinin önemli olduğu gözlemlenmektedir.

Taşkın (2019), yapmış olduğu araştırmada Diyarbakır'ın 4 ilçesinde (Kayapınar, Bağlar, Sur ve Yenişehir) öğretmenlerin sendikalarla ilgili düşünceleri ve sendikalardan taleplerinin neler olduğunu vurgulamayı amaçlamıştır. Öğretmenlerin sendikaların siyasi yakınlıkları ve siyasetle olan ilişkilerinden dolayı sendikalaşmaya ve sendikal faaliyetlere olumsuz baktığı görülmüştür. Ayrıca özlük, sosyal ve ekonomik haklar olmak üzere sendikaların sadece öğretmenlerle ilgilenmeli bu anlamda fayda sağlamalıdır. Sendikaların Siyasetle aralarında çizgi çekmeli ve siyasetle ilişkilerini minimum düzeyde tutması gerektiği tespit edilmiştir.

Taşkın (2019), araştırmada ilkökul düzeyinde görev yapan sınıf öğretmenlerinin sendikalardan beklentileri ve sendikal görüşleri incelenmiştir. Toplamda 25 maddeden oluşan nicel bir ölçek öğretmenlere uygulanmıştır. Uygulanan bu ölçek sonucunda öğretmenlerin sendikal bakış açılarının değişmediği görülmüştür.

Çilek (2016), tarafından yapılan çalışmada sendikaya üye olan öğretmenlerin ve

idarecilerin sendikaya bakış açıları incelenmek istenmiştir. Araştırmacılar toplam 916 kişiden oluşmaktadır bunlardan 414 kişi okul idarecisi 582 si ise öğretmendir. Öğretmenler ve idareciler herhangi bir konuda sorun çıkmadan bu sorunu önleme noktasında sendikaların az bir oranda etkili olduğunu söylemişlerdir. Ayrıca sendikal aidiyetlerinin yüksek olduğunu ifade etmişlerdir. Sendikal faaliyetlere ve etkinliklere katılımında ise çok fazla ilgi göstermedikleri tespit edilmiştir.

2.2.2.Yurt dışında yürütülmüş araştırmalar

Poole (1997) tarafından yapılan bu araştırmada öğretmenlerin özlük kariyer basamakları ve menfaatleri savunulmasında sendikaların yerini ve önemini anlamak amaçlanmıştır. Veriler Kanada'da 18 sendika sorumlusu ile yapılan görüşme neticesinde toplanmıştır. Yapılan bu görüşme sonucundan iki başlık ortaya konmuştur:

- 1) Sendikanın öğretmenlerin ekonomik refaha ulaşmasında faydalı olduğu, Sendikaların öğretmenlerin mesleki doyuma ulaşmaları ve mesleki gelişim sağlamaları noktasında faydalı olacağı kanısına varılmıştır.

Meardi (2012), tarafından yapılan çalışmada sendikaların öğretmenlerin ekonomik çıkarlarının korunmasında ve özlük haklarının geliştirilmesinde aktif rol aldığına dair verilere ulaşılmıştır. Bununla beraber devlet okullarında sendikaların etkilerinin fazla olduğu sonucuna ön görülmüştür.

Carter, Stevenson ve Passy (2010), Bu çalışmada sendikaların çalışma ajandalarında 3 başlık olması gerektiği söylenmiştir. Bunları şu şekilde sıralamak mümkündür:

- 1) Sendika emek ve mücadele vererek eğitimin tüm kılcan damarlarına temas etmeli, yapmış olduğu çalışmaların tamamı güncel olması gerekmektedir.
- 2) Sendika çatışmacı yaklaşım içerisinde olmamalı arabuluculukrolünü üstlenmelidir.
- 3) Sendika sürekli bir başka alternatif düşünmeli ve çalışmalarını buna göre yaranmalıdır.

Ghosn ve Akkary (2020), yaptığı çalışmada sendika başkanları ve sendika üyelerinin Lübnan'daki karşılaşmış olduğu engellerin neden olduğuyula ilgili araştırmalar yapılmıştır. Araştırma neticesinde ulaşılan veriler öğretmen sendikalarının sosyal ve kültürel yapıda herhangi bir fayda sağlanmadığı görülmektedir. Eğitim sendikalarının sosyal ekonomik özlük ve kariyer alanlarında yaşanan engellemeden dolayı çok fazla rol almadığı görülmüştür (akt. Mallages, Aguilier, Lopez, 2024).

Mausethagen (2012), Yapmış olduğu araştırmada öğretmenlerin mesleki olarak daha da olgunlaştıklarını ve hareketli bir yaşam benimsediklerini altını çizmiştir. Öğretmenlerin sendikal çalışmayla ilgili bilgileri arttıkça ve tecrübe kazandıkça sendikalaşmaya ve sendikal faaliyetlere a daha da önem vererek katılım sağladıkları görülmüştür.

Redma ve Snope (2006), yaptığı çalışmada sendikal faaliyetlerin üye davranışlarına etkisini inceler inceledikleri çalışmada İngiltere'nin en büyük sendikası olan NUT (Ulusal Öğretmenler Birliği)'tan 386 öğretmenin ve 1.086 PAT (Profesyonel Öğretmenler Birliği) üyesi öğretmenlerin görüşlerini almıştır. Çalışma sonucunda NUT'un üyelerinin sendikal çalışmalara ve sendikal etkinliklere daha fazla katıldıklarını belirtmiştir. PAT üyelerinin ise iş anlamda daha fazla içselleştirme boyutunda olduklarını ayrıca mesleki doyum oranlarının daha yüksek olduğunu savunmuştur.

Baccia (2000), öğretmen sendikalarının yapısını incelemiştir. Kanada ve Amerika'da etkin olan sendikaların çalışmalarını incelemeye amaçlamıştır. 10 yıl boyunca bu sendikaları mercek altına almış yapmış oldukları faaliyetleri ve etkinlikleri konu edinmiştir. 10 yılın sonunda sendikaların öğretmenlere çeşitli etkinlikler düzenlediği ve 2 ülkede farklı uygulamalar olsa bile öğretmenlere mesleki gelişim anlamında katkı sunduğunu belirtmiştir (akt. Aldemir, 2010).

İlgili alanyazına bakıldığında ülkemizde ve dünyada sendikalarla ilgili birçok araştırma görmekteyiz. Eğitim sendikalarına yönelik yapılan çalışmalar incelendiğinde çalışmaların büyük bir kısmı eğitimcilerin çeşitli ihtiyaçlarına yönelik olduğu görülmektedir. Eğitim çalışanlarının sendikalardan beklentileri, sendikaların eğitim çalışanlarının haklarını korumaya yönelik faaliyetleri vb. gibi olguların çalışmalara konu olduğu göze çarpmaktadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

Bu başlıkta araştırmanın modeli, çalışma grubu, araştırma verilerinin toplanması, görüşme formu ve araştırma verilerinin analizi sunulmuştur.

3.1.Araştırmanın Modeli

Nitel araştırma; algıların ve olayların kendi doğal akışında realist ve bütüncül bir şekilde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği, doküman analizi, görüşme ve gözlem gibi veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı bir araştırma türü olarak tanımlanabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 55). Bu araştırma öğretmenlerin sendikalara ilişkin görüşlerini ortaya koymak amacıyla temel nitel araştırma deseni ile yürütülmüştür. Nitel araştırmanın tanımını yapmak zordur. Birçok bilim insanı da bu tanımını yapmaktan kaçınır. Çünkü nitel araştırma şemsiye kavram olarak kullanılır ve birçok alt kavramları vardır. Teori geliştirme, içerik analizi, etnografi, antropoloji, durumsal araştırma bu kavramlardan bazılarıdır. Bu kavramlar birbirine benzediği için nitel araştırma çatısı altında toplanmıştır (Yıldırım, 1999). Nitel araştırmanın amacı bir olayı derinlemesine betimlemek ve yorumlamaktır (Erden, 2009). Bu çalışmada toplanan verilerin çözümlenmesi için betimsel analiz yönteminden faydalanacağından dolayı temel nitel araştırma modeli kullanılmıştır.

3.2.Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu 2023-2024 eğitim öğretim yılında Gaziantep ilinde görev yapan ve sendika üyesi olmayan sekiz öğretmen ve sendika üyesi olan sekiz öğretmenden meydana gelmiştir. Bu çalışmada öğretmenler seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden biri olan amaçsal örnekleme çeşitlerinden maksimum çeşitlilik yöntemi kullanılarak belirlenmiştir. (Büyüköztürk, 2016)'a göre amaçsal örnekleme; problem durumu göz önünde bulundurularak, problem durumuna yönelik amaçlı çalışma grubu belirleyip bu çalışma grubu ile çalışmayı sürdürmek hedeflenmiştir. Çalışma grubu kıdem yılı, yaş, cinsiyet, eğitim durumu ve branşlarına göre tercih edilmiştir.

Çalışma grubunu oluşturan katılımcıların bilgileri Şekil 1’de yer almaktadır.

Şekil 1. Çalışma Grubunu Oluşturan Katılımcıların Bilgileri

Katılımcılar	Cinsiyet	Mesleki Kıdem	Sendikaya Üyelik
B7	E	7	VAR
B1	E	1	VAR
B4	E	4	VAR
B5	E	5	VAR
B2	K	1	VAR
B3	K	3	VAR
B8	K	7	VAR
B6	K	6	VAR
A1	E	1	YOK
A6	E	6	YOK
A3	E	7	YOK
A4	E	4	YOK
A7	K	7	YOK
A5	K	5	YOK
A8	K	6	YOK
A2	K	1	YOK

3.3.Verilerin Toplanması

Öncelikli olarak veri toplama bilmesi için gerekli izinler alınmıştır. Geçerli ve güvenli bilgilere ulaşılabilmesi için görüşmenin başında katılımcı öğretmenlere çalışmayla ilgili bilgi aktarımı yapılmıştır. Daha sonra bu araştırmada bilgilere araştırmacının oluşturmuş olduğu yarı yapılandırılmış görüşme formu ile ulaşılmıştır. Veri toplanırken kullanılan yöntemin içeriği aşağıda belirtilmiştir. Çalışmanın görüşme basamağında sendika üyesi olmayan 8 öğretmen ve sendika üyesi olan 8 öğretmen ile yüz yüze görüşülmüş alınan ses kaydı ve sorulara verilen cevaplara ait notlar toplanarak veriler ortaya

konulmuştur. Görüşmeler sırasında öğretmenlerden izin alınarak sesleri elektronik cihazla kayıt altına alınmış izin vermeyen öğretmenlerin vermiş oldukları cevaplar el ile not edilmiştir. Öğretmenlere görüşmenin başında çalışma ile ilgili bilgi aktarılmıştır. Görüşmede gerçekleştirilen öğretmenlerin idarelerine çalışmanın amacı ve önemi hakkında ayrıca bilgi aktarımında bulunulmuştur. Görüşmeye dahil olan öğretmenlerden kendilerine uygun olan saat dilimleri seçilmiş görüşme esnasında tecrübe ve deneyimlerinden karşılık paylaşımında bulunulmuştur. Öğretmenler ile yapılan bu görüşmeler genel olarak 10 dk ile 35 dk arasında gerçekleşmiştir. Ses kaydı ve el ile not alınarak oluşturulan veriler bilgisayar ortamına aktarılarak öğretmenlerin kimlik bilgileri gizli tutularak her öğretmene bir kod verilmiş öğretmenlerin kimliklerinin gizliliği koruma altına alınmıştır.

3.4.Görüşme Formu

Bu araştırmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırma görüşme formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formunun geçerliliğini artırmak için uzman görüşüne başvurulmuştur. Yarı yapılandırılmış görüşme, yapılandırılmış görüşme gibi başlayıp fakat görüşme esnasında katılımcının sorulara verdiği cevaplara göre görüşme formuna yeni soruların eklenebildiği ya da çıkarılabildiği, araştırmacıya esneklik sağlayan, katılımcının fikirlerini derinlemesine inceleyen bir tekniktir. Eğitim alanında yapılan çalışmalarda tercih edilmesi uzmanlar tarafından uygun görülmektedir (Türnüklü, 2000).

Yapılan çalışmalarda incelenerek sendika üyesi olmayan öğretmenlerin neden sendika üyesi olmadıklarını ve sendika üyesi olan öğretmenlerin niçin sendika üyesi olduklarına dair duygu ve düşüncelerini tespit edebilmek amacıyla 23 soru içeren görüşme formu hazırlanmıştır.

3.5.Verilerin Analizi

Bu araştırmada veri analizi yarı yapılandırılmış görüşme formu sendika üyesi olan veya sendika üyesi olmayan öğretmenlere uygulanırken izinleri anılarak ses kaydı alınmıştır. Görüşme yapılırken alınan ses kayıtları ortalama olarak 20-25 dakikadan oluşmaktadır. Alınan bu ses kayıtları elektronik ortamda Word'e aktarılarak çözümlene yapılmıştır. Her bir katılımcıya kodlar verilerek ayrı ayrı kayıt altına alınmıştır. Katılımcılara kod verilerek çalışmada geçerlilik ve güvenilirliği arttırmak amaçlanmıştır. Word'e aktarılan

ses kayıtları daha sonra katılımcılara teker teker okunarak duygu ve düşüncelerini yansıtmayı yansıtmadığı sorulmuştur. Sendika üyesi olmayan öğretmenlerin ve sendika üyesi olan öğretmenlerin görüşme formundaki sorulara vermiş oldukları cevaplarla toplamda 6 tane olan alt amaçlar mukayese edilerek bulgular ve tartışma bölümlerinde çözümlenmiştir. Nitel çalışmalardaki araştırma yapan kişilere verilerin analiz edilmesi noktasında kolaylık sağlamaktadır(Patton ,2002)

Çalışma verileri analiz edilirken katılımcılar şu şekilde kodlanmıştır:

- Sendikaya üye olanlar için “B” kodu, olmayanlar için “A” kodu kullanılmıştır.
- Katılımcıların cinsiyeti kadın ise “K”; erkek ise “E” kodu kullanılmıştır.
- Katılımcıların kıdem yılı ise kodun sonuna eklenmiştir.

Örneğin sendikaya üye olan 15 yıl kıdeme sahip erkek öğretmen “BE15” olarak; üye olan 3 yıl kıdeme sahip kadın öğretmen ise “BK3” olarak kodlanmıştır. Sendika üyesi olmayan 8 yıl kıdeme sahip erkek öğretmen “AE8” olarak kodlanırken; sendikaya üye olmayan 7 yıllık kıdeme sahip kadın öğretmen ise “AK7” olarak kodlanmıştır.

Veriler çözümlenirken katılımcıların “Sendikadan beklentileriniz nelerdir ve Sendika sizin için ne ifade ediyor?” sorularına verdikleri yanıtlar birden fazla kategoriye girdiği için yüzdesel olarak değerlendirilememiştir. Yine aynı sorulara verilen yanıtlar aynı sebepten dolayı pasta grafiği oluşturacak nitelikte değildir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

Çalışmanın bu bölümünde öğretmenlere uygulanmış olan yarı yapılandırılmış görüşme formu ve alınan ses kaydı ile elde edilen bulgulara yer verildi. Bu yöntem öğretmenlerin sendikalar hakkında algı ve beklentilerini ortaya koymak için uygulanmıştır.

4.1.Alt Amaçlara Ait Bulgular

Bu çalışmada sendika üyesi olan ve olmayan öğretmenlerin neden üye oldukları ve olmadıkları araştırılmıştır. Çalışmanın alt amaçlarına ilişkin bulgular aşağıda verilmiştir.

Tablo 1. Öğretmenlerin Sendikalara Üye Olma, Olmama Sebepleri, Sendikalardan Beklentileri ve Sendikanın ne anlam ifade ettiği.

Öğretmenlerin Sendikalara Üye Olma Sebepleri	<i>f</i>	%	Sendika Üyesi Olan Öğretmenlerin Sendikal Beklentileri	<i>f</i>
Sendikanın politikada etkili olması	7	87,5	Özlük Hakkını Koruması	7
Sendikanın öğretmenlerin özlük hakkını koruması	7	87,5	Ekonomik Çıkarları Gözetmesi	3
Toplu Sözleşme Ödeneği	7	87,5	Sosyal Haklarımızı Savunması	3
Birden fazla sendikanın olması	6	75,00	Siyasetten Uzak Kalmaları	3
Sendikal Kazanımlar	6	75,00	Tutarlı Olmaları	1
Sendikaların menfaat sağlaması	6	75,00		
Okul Yöneticilerinin Etkisi	3	37,50		

Öğretmenlerin Sendikalara Üye Olmama Sebepleri	<i>f</i>	%	Sendika Üyesi Olan Öğretmenlerin Sendikal Beklentileri	<i>f</i>
Birden fazla sendikanın olması	8	100	Özlük Haklarını Koruması	5
Sendikanın politikada etkili olması	7	87,5	Ekonomik Çıkarları Gözetmesi	3
Sendikanın öğretmenlerin özlük hakkını koruyamaması	7	87,5	Adil Olmaları	2
Sendikal Kazanımların Yetersiz Olması	7	87,5	Tarafsız Olmaları	1
Toplu Sözleşmede Yetersiz Olması	7	87,5	Sosyal Hakları Savunması	1
Sendikaların menfaat sağlaması	7	87,5		
Okul Yöneticilerinin Etkisi	1	12,5		

Tablo 1'e bakıldığında öğretmenlerin sendikaya üye olma sebepleri arasında en yaygın olanlarının sendikanın politikada etkili olması, sendikanın öğretmenlerin özlük haklarını koruması, toplu sözleşmelerdeki kazanımlar olduğu göze çarpmaktadır. Üye olan öğretmenlerin bir başka yaygın sebepleri ise birden fazla sendikanın olması, sendikal kazanımlar, sendikanın menfaat sağlaması olduğu Tablo 1'den anlaşılmaktadır. Öğretmenlerin, okul yöneticilerin sendikaya üye olmalarında diğer seçenekler kadar etkili olmadığını belirttikleri de Tablo 1'den çıkarılacak bir diğer sonuç sayılabilir.

Tablo 1 incelendiğinde sendikaya üye olan öğretmenlerin beklentileri arasında en yaygının özlük haklarını koruması olduğu göze çarpmaktadır. Yine aynı tabloya baktığımızda ekonomik çıkarları gözetmesi, sosyal hakların savunulması ve sendikanın siyasetten uzak kalması da sendikaya üye olan öğretmenlerin sendikadan beklentileri arasındadır. Sendikaya üye olan öğretmenlerden yalnızca bir tanesi ise sendikaların tutarlı olması gerektiğini söyleyerek sendikal beklentisini dile getirmiştir.

Tablo 1 incelendiğinde sendikaya üye olan öğretmenlerin sendikanın kendileri için ne anlam ifade ettiği arasında en yaygının bütün haklarımızı savunan ve koruyan bir oluşum olduğu göze çarpmaktadır. Yine aynı tabloya baktığımızda Birlik ve Beraberliği sağlaması ve sendikanın meslek için olmazsa olmaz bir yapı olarak görülmesi sendikaya üye olan öğretmenlerin sendikaların kendileri için ne anlam ifade ettiği arasındadır.

Tablo 1'e bakıldığında sendikaya üye olmayan öğretmenlerin üye olmama sebepleri arasında en yaygınının birden fazla sendikanın faaliyet göstermesi olduğu anlaşılmaktadır. Yine Tablo 1'e bakıldığında sendikanın politikada etkili olması, öğretmenlerin özlük hakkını yeterince koruyamaması, sendikaların menfaat sağlaması, sendikal kazanımların yetersiz olması, toplu sözleşmede yeterli performans gösterememesi bir diğer yaygın sebepler arasında görülmektedir. Aynı tablo incelendiğinde katılımcılardan birinin sendikaya üye olmasında okul yöneticilerinin etkisiz olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 1 incelendiğinde sendikaya üye olmayan öğretmenlerin sendikal beklentileri arasında en yaygınının özlük haklarını koruması olduğu göze çarpmaktadır. Ekonomik çıkarları gözetmesi, adil ve tarafsız olması, sosyal hakları savunması

sendikaya üye olmayan öğretmenlerin sendikal beklentileri arasında Tablo 1’de görülmektedir.

Tablo 1 incelendiğinde sendikaya üye olmayan öğretmenlerin sendikanın kendileri için ne anlam ifade ettiği arasında en yaygının bütün haklarımızı savunan ve koruyan bir oluşum olduğu göze çarpmaktadır. Yine aynı tabloya baktığımızda bir şey anlam ifade etmiyor görülmesi sendikaya üye olmayan öğretmenlerin sendikaların kendileri için ne anlam ifade ettiği arasındadır.

Çalışmanın ilerleyen bölümlerinde Tablo 1’e ait bulgular ve yorumlar daha detaylı bir şekilde verilmiştir.

4.1.1.Sendikaya üye olan öğretmenlerin sendikaya üye olma sebepleri

Tablo 2’de sendikaya üye olan öğretmenlerin üye olma sebepleri yer almaktadır.

Öğretmenlerin Sendikalara Üye Olma Nedenleri	<i>f</i>
Sendikanın Politikada Etkili Olması	7
Sendikanın Öğretmenlerin Özlük Hakkını Koruması	7
Sendikal Kazanımlar	6
Toplu Sözleşme Ödeneği	7
Okul Yöneticilerinin	3
Birden Fazla Sendikanın Olması	6
Sendikaların Menfaat Sağlaması	6

4.1.1.1.Sendikanın politikada etkili olması kategorisine ilişkin katılımcıların görüşleri

Tablo 2 incelendiğinde sendikaya üye olan katılımcıların 7’si sendikanın politikada etkili olmasından dolayı sendikaya üye olduğunu dile getirmiştir. Katılımcı öğretmenlerin büyük kısmı sendikaya üye olmasında politikanın etkisinin olduğunu belirtmiştir. Politikanın sendikada etkili olması öğretmenlerin siyasi görüşüne göre sendika seçimlerinde ya da sendikaya üye olmalarında etkili olduğu görülmektedir.

“Yok dersek maalesef bu konuda kendimizi kandırmış oluruz. Öğretmenler odasında bile konuşuluyor şu sendika bu partiye yakın bu sendika bu partiye yakın diye bunu sendikalar inkâr etse de gerek partilerin toplantılarına katılmaları gerek partiler ile benzeri açıklamaları yapmaları sebebiyle ilişkileri aşikâr oluyor.” (BK7)

“...en doğru genel sendikaya üye olsan dahi o ilişkisi olan parti ile yan yana gibi bir hissiyat oluşturuyor insanlar tarafından.” (BK3)

“Sendikaya üye olmamda politika etkilidir.” (BK5)

“Sendika politikada etkili olduğu için sendikaya üye oldum.” (BK4)

4.1.1.2.Özlük haklarının korunması kategorisine ilişkin katılımcıların görüşleri

Tablo 2 incelendiğinde sendikaya üye olan katılımcıların 7’si sendikanın öğretmenlerin özlük haklarını koruduğu için sendikaya üye olduğunu belirtmiştir. Sendikanın öğretmenlerin özlük haklarını koruması öğretmenlere güvence verebilir. Öğretmenlerin özlük haklarının korunması veya onların lehine yeni haklar kazanılması ve bütün bunlarda sendikanın payı katılımcı öğretmenlere göre oldukça yüksek görülmektedir. Bütün bunların yanısıra kıyafet eylemi adı altında serbest kıyafetle çalışmak da öğretmenler için sendika üyeliği konusunda olumlu bir gelişme olarak göze çarpmaktadır. Bunlarla ilgili katılımcı görüşleri şunlardır:

“Sendikaların özlük haklarımızı tam olarak savunup sağlanmadığını kendi sendikanın için belirtecek olursam ben sonuna kadar savunduğumu düşünüyorum. (BE2)”

“Genel gözlemlerinizi sonucunda sendikaların özlük haklarımızı savunmak için ciddi çabalar sarf ettiğini gözlemledim. (BE3)”

“Öğretmenlerin sendikal anlamda kazanımları sendikaya üye olmamda etkilidir. (BK4)”

4.1.1.3.Sendikal kazanımların etkili olması kategorisine ilişkin katılımcıların görüşleri

Tablo 2 incelendiğinde sendikaya üye olan katılımcıların 7'si sendikal kazanımların sendikaya üye olmalarında etkili olduğunu vurgulamıştır. Sendikal kazanımlar – özellikle ekonomik- üye öğretmenlerin en büyük ölçütlerinden biri olarak göze çarpmaktadır. Bunun yanında sözleşmeli öğretmenlerin kadro almaları, öğretmenlik meslek kanununda öğretmenin yararına olan hususlar da öğretmenler tarafından sendikal kazanım olarak görülmekte ve üyeliğe teşvik etmektedir. Katılımcıların verdiği bu yanıtlar öğretmenlerin sendika yeğleyişlerinde sendikal kazanımların etkisi olduğunu gösterebilir. Buna örnek olarak:

“Yani kazanımlara maddi anlamda bakıyorum kazanımların sendikası üyesi olmadan bir nebze etkili bir diye düşünüyorum. (BK5)”

“...adaylık kaldırma sınavının tamamen İptal edilmesi ve bizim sözleşmeli olarak atanıp kadroya geçmemiz de büyük kazanımdır bana göre bu da sendikaya üye olmamı etkiledi. (BE6)”

“Öğretmenlerin sendikal anlamda kazanımları sendikaya üye olmamda etkilidir. (BK4)”

4.1.1.4.Toplu sözleşme kategorisine ilişkin katılımcıların görüşleri

Tablo 2 incelendiğinde sendikaya üye olan katılımcıların 7'si toplu sözleşme ödeneğinden dolayı sendikaya üye olduğunu belirtmiştir. Katılımcı öğretmenler toplu sözleşmede sendikaların gösterdiği performansın önemli olduğunu vurgulamaktadır. Memurun en büyük sorunlarından birinin ekonomi olduğunu da belirten öğretmenler toplu sözleşmelede sendikaların daha aktif rol almasını ve verilen zamları daha da yukarıya çekmesini beklemektedir. Buna örnek olarak:

“İşte zam ek ikramiyeler özlük hakları konuları kapsamında burada alınan kararlar memurun yani gelecekteki 2 yılını maddi ve manevi anlamda etkiliyor. O yüzden çok çok önemli sendikaların bu konuda dik durması gerekir. (BE5)”

“Toplu sözleşme benim için önem teşkil ediyor elbette. Haklarımı savunmaları tuttuğunu koparmaları önemli...(BK6)”

“Sendikaların toplu sözleşmede öğretmenlerden yana olması sendikaya üye olmamda etkili olmuştur (BE3)”

4.1.1.5.Okul yöneticilerinin etkisi kategorisine ilişkin katılımcıların görüşleri

Tablo 2 incelendiğinde sendikaya üye olan katılımcıların 3’ü okul yöneticilerinin etkisinin sendikaya üye olmalarında etkili olduğunu vurgulamıştır. Katılımcıların büyük bölümü okul yöneticilerinin sendikaya üye olmalarında herhangi bir etkisinin olmadığını belirtmiştir. Fakat bazı katılımcılar da tam tersine okul idarecilerinin sendikaya üye olmalarında büyük etkisinin olduğunu belirtmiştir. Bu kişilere göre yöneticiler davranışlarıyla örnek oldukları için sendika üyeliği noktasında da örnek teşkil edebilir. Bunlara örnek olarak:

“Yöneticilerin tutum ve davranışlarının sendika üyeleri üzerinde etkisi tabii ki yadsınamaz. Çok büyük bir etkiye sahip burada özellikle günümüzde bazı sendika temsilcileri veya yöneticileri olumsuz tutuma da amaçlarıyla üyelerinin soğumasına ayrılmasına sebep olduğu gibi tam tersi durumda üye olmadan teşvik edici olabiliyor. (BE1)”

“Okul yöneticim benden yaş olarak baya büyüktü bizlere tecrübelerini aktardı sendikayla ilgili yani belki üye olunabilir noktasına daha yakındı üye olmamda etkili oldu tabi ki. (BK6)”

“Okul yöneticilerinin tutumu sendikaya üye olmamda etkili olmuştur. (BE4)”

4.1.1.6.Birden fazla sendikanın olması kategorisine ilişkin katılımcıların görüşleri

Tablo 2 incelendiğinde sendikaya üye olan katılımcıların 6’sı birden fazla sendikanın olmasının sendikaya üye olmalarında etkili olduğunu dile getirmiştir. Öğretmenler sendikaların sayısının fazla olmasını üye kazanmada bir rekabet olarak görüyor olabilir.

Sorunlara birden fazla çözüm önerisinin gelme ihtimalini de birden fazla sendikanın olmasına bağlayabilen öğretmenler için sendikaların fazla olması bir fırsat olarak düşünülebilir. Sendika sayısının öğretmenlerin tercihleri üzerinde etkili olduğunun kanıtı aşağıdaki yanıtlar olabilir.

“...evet birçok sendika olması etkili daha iyi araştırmalarla düşünmeme fırsat sundu.”
(BK3)

4.1.1.7. Menfaat kategorisine ilişkin katılımcıların görüşleri

Tablo 2 incelendiğinde sendikaya üye olan katılımcıların 6’sı sendikanın menfaat sağlamanın üye olmalarında etkili olduğunu dile getirmiştir. Katılımcılardan bazıları bireysel menfaatlerinden ötürü sendikalı olduğunu dile getirmiştir. Bazıları ise herhangi bir sorunla karşılaştıklarında sendikanın yanlarında olduğunu, gerekli hukuki desteği sağladıklarını ve dolayısıyla menfaatlerini gözettiğini belirtmiştir. Tüm bunların ışığında sendika öğretmenler için bireysel menfaatler sağlayabilir

“Evet kesinlikle bireysel menfaatlerinden dolayı sendika üyesi oldum. Bu anlamda sendikayı önemsiyorum ve kıymetli buluyorum” (BK2).

“Evet bireysel menfaatler önemli çünkü sendikalar herhangi bir sorunla karşılaştığımızda bizi savunacak avukatları var” (BE4).

4.1.2. Sendika üyesi olan öğretmenlerin sendikal beklentileri

Tablo 3. Sendika üyesi olan öğretmenlerin sendikalardan beklentileri:

Sendika Üyesi Olan Öğretmenlerin Sendikal Beklentileri	<i>f</i>
Özlük Hakkını Koruması	7
Ekonomik Çıkarları Gözetmesi	3
Sosyal Haklarımızı Savunması	3
Siyasetten Uzak Kalmaları	3
Tutarlı Olmaları	1

4.1.2.1.Özlük haklarının korunması kategorisine ilişkin katılımcıların görüşleri

Tablo 6 incelendiğinde sendika üyesi olan öğretmenlerin 7'sinin özlük haklarını korumasını sendikalardan beklediğini görebiliriz. Öğretmenlerin neredeyse tamamı sendikalardan kendi özlük haklarını korumalarını beklemektedir.

“Beklentim biz öğretmenlerin özlük haklarına ekonomik haklarını ve sosyal haklarını en iyi şekilde savunmalarıdır. (BE1)

“Sendikalar öğretmenlerin özlük haklarını korumalıdır.” (BK6)

“Sendikalardan beklentim tabi ki özlük haklarımızı korumaları. Çünkü bir öğretmenin veya bir çalışanın en büyük dayanağı özlük haklarıdır. Var olan hakların üzerine sendikalar yeni haklar elde etmelidir.” (BK5)

4.1.2.2. Ekonomik çıkarları gözetmesi kategorisine ilişkin katılımcıların görüşleri

Tablo 6 incelendiğinde sendika üyesi olan öğretmenlerin 3'ünün sendikalardan beklentisinin ekonomik çıkarları gözetmesi olduğu anlaşılmaktadır. Sendika üyesi olan öğretmenlerin ekonomik olarak gelir düzeylerini korumaları sendikalardan beklentiler arasındadır.

“...bizleri hakikaten ekonomik anlamda özgürleştirmeleri gerektiğini ve bizlerin hakikaten arkasında olduklarını arkamızda olduklarını göstermeleri gerektiğini... (BE1)

“Sendikalardan beklentilerim arasında ekonomik olarak bizim haklarımızı korumaları ve iyileştirmeleri gelmektedir. (BK2)

“Sendikalar öncelikle bizim ekonomik çıkarlarımızı gözetmelidir. (BE4)

4.1.2.3.Sosyal hakların savunulması kategorisine ilişkin katılımcıların görüşleri

Tablo 6 incelendiğinde sendika üyesi olan öğretmenlerin 3'ünün sendikal beklentileri arasında sosyal haklarımızı savunması gerektiği yer almaktadır. Sendika üyesi olan öğretmenlerin sadece ekonomik ve özlük hakları konusunda değil aynı zamanda sosyal haklar konusunda da sendikalardan beklentileri yer almaktadır.

“Özgür eleştirmeleri gerektiğini ve bizlerin hakikaten arkasında olduklarını arkamızda olduklarını göstermeleri...” (BE1)

“Sendikalar öğretmenlerin aynı zamanda sosyal haklarını da korumalıdır. Çünkü öğretmenlerin sosyal olarak da desteğe ihtiyaçları var” (BK2).

“Bütün insanların olduğu gibi öğretmenlerin de sosyalliğe ihtiyacı vardır. Sosyal yaşamda sendikalar öğretmenler adına kazanımlar elde etmelidir” (BE4).

4.1.2.4.Sendikanın siyasetten uzak kalması kategorisine ilişkin katılımcıların görüşleri

Tablo 3 incelendiğinde sendika üyesi olan öğretmenlerin 3'ünün sendikal beklentileri arasında sendikaların siyasetten uzak kalmaları yer almaktadır. Öğretmenler siyasetten uzak kalan sendikaların amacına daha uygun hizmet ettiğini düşünmektedirler. Bununla ilgili görüşler şöyledir:

“Siyasetle uğraşmamaları veya bürokrasiyle içli dışlı olmamaları sadece öğretmenlerin sorunlarını ve gidermeleri isteklerine çözüm üretmelidirler” (BE6)

“Sendikalar siyasetten uzak kalarak sadece öğretmenlerin haklarını savunmaya odaklanmalıdır” (BK4)

“Sendikalar siyasetten uzak kalmalıdır. Bunun yerine öğretmen haklarına yönelmelidirler.
(BE4)

4.1.2.5.Tutarlı olmaları kategorisine ilişkin katılımcıların görüşleri

Tablo 3 incelendiğinde sendika üyesi olan öğretmenlerin bir tanesi sendikaların tutarlı olmalarını beklemektedir. Sendikaların kendi içlerinde tutarlı olmalarını da bekleyen katılımcı aksi bir durumun öğretmenleri sendikadan uzaklaştırdığını da belirtmiştir.

“Ayrıca sendikalar kendi içlerinde de tutarlı olmalıdır. Tutarlı olmayan sendikalardan hızla uzaklaşırım” (BK4)

4.1.3.Sendika üyesi olan öğretmenler için sendikanın ne anlam ifade ettiği

Tablo 4. Sendika Üyesi Olan Öğretmenler İçin Sendika Ne Anlam İfade Ediyor?

Bütün Haklarımızı Savunan Ve Koruyan Bir Oluşum	7
Birlik Ve Beraberliği	3
Meslek İçin Olmazsa Olmaz Bir Yapı	3

Tablo 4 incelendiğinde sorulan sorulara verilen yanıtlar “bütün haklarımızı koruyan bir oluşum”, “birlik ve beraberlik” ve “meslek için olmazsa olmaz bir yapı” temaları altında değerlendirilmiştir. Katılımcıların 7’si bütün haklarımızı savunan ve koruyan bir oluşum, 3’ü birlik ve beraberlik yine 3’ü meslek için olmazsa olmaz yanıtını vermiştir. Öğretmenler sendikayı genel olarak onların haklarını savunan bir yapı olarak görmektedir.

4.1.3.1.Bütün haklarımız savunan olmazsa olmaz bir oluşum kategorisine ilişkin katılımcıların görüşleri

“Sendika benim için özlük ve sosyal anlamda kazanımların olduğu yerdir.” (BE1)

“Sendika öğretmenin can damarıdır.” (BK2)

“Kamu çalışanlarının haklarını korumak yeni haklar sağlamak kamu çalışanlarının toplumsal yönden geliştirici özelliği bulunan bir durum haline getiren kurum kuruluş.”

(BE3)

“Sendika haklarımızı koruyan olmazsa olmaz bir yapıdır.” (BK3)

4.1.3.2. Birlik ve beraberlik kategorisine ilişkin katılımcıların görüşleri

“Sendika benim için birlik ve beraberliği temsil eder.” (BE7)

“Sendika öğretmenlik mesleği için diğer bütün mesleklerde olduğu gibi olmazsa olmaz bir yapıdır. Sendikaların varlığı güvencedir.” (BE3)

4.1.3.3. Meslek için olmazsa olmaz bir yapı kategorisine ilişkin katılımcıların görüşleri

“Sendikanın varlığı bizim garantimizdir. Bir nevi garantördür. Meslek için olmazsa olmaz bir unsurdur.” (BE4)

4.1.4. Sendika üyesi olmayan öğretmenlerin sendikaya üye olmama sebepleri

Tablo 5’te sendika üyesi olmayan öğretmenlerin üye olmama sebepleri yer almaktadır.

Tablo 5. Öğretmenlerin Sendikaya Üye Olmama Sebepleri

Öğretmenlerin Sendikalara Üye Olmama Sebepleri	<i>f</i>
Birden Fazla Sendikanın Olması	8
Sendikanın Politikada Etkili Olması	7
Sendikanın Öğretmenlerin Özlük Hakkını Koruyamaması	7
Sendikal Kazanımların Yetersiz Olması	7
Toplu Sözleşmede Yetersiz Olması	7
Sendikaların Menfaat Sağlaması	7
Okul Yöneticilerinin Etkisi	1

4.1.4.1. Birden fazla sendikanın olması kategorisine ilişkin katılımcıların görüşleri

Tablo 5 incelendiğinde sendikaya üye olmayan katılımcıların 8'i birden fazla sendikanın olmasının sendikaya üye olmalarında etkili olduğunu dile getirmiştir. Öğretmenler sendikaların sayısının fazla olmasını üye kazanmada bir rekabet olarak görüyor olabilir. Sorunlara birden fazla çözüm önerisinin gelme ihtimalini de birden fazla sendikanın olmasına bağlayabilen öğretmenler için sendikaların fazla olması bir fırsat olarak düşünülebilir. Sendika sayısının öğretmenlerin tercihleri üzerinde etkili olduğunun kanıtı aşağıdaki yanıtlar olabilir.

“Sayı fazla olduğu için zamanla herkesle ciddi anlamda en fazla olan sendika yöneliyorlar bu da beni etkiliyor.” (BE7)

“...evet birçok sendika olması etkili daha iyi araştırmalarla düşünme fırsat sunuyor”.
(BK8)

“Birden çok sendikanın olması sendikalar arasında demokrasiyi güçlendirdiği inanıyorum ama kararsız olmam nedeniyle beni üye olma noktasında olumsuz etkiliyor.” (BE2)

4.1.4.2. Sendikanın Politikada Etkili Olması

Tablo 5 incelendiğinde sendikaya üye olmayan katılımcıların 7'si sendikanın politikada etkili olmasından dolayı sendikaya üye olmadığını dile getirmiştir. Katılımcıların büyük kısmı politikanın sendikaya etkisini olumsuz karşılamakta ve üye olmamaktadır. Üye olan öğretmenlerin de büyük kısmının sendikada politikanın etkili olmasının önemli olduğunu söyledikleri göz önüne alındığında üye olan ve olmayan öğretmenlerin sendikaya bakış açılarının farklı olduğu görülmektedir. Bununla ilgili öğretmenlerin görüşleri şöyledir:

“Kariyer hedeflerim arasında farklı alanlarda yükselmeye yönelik girişimlerin ve çabalarım olduğu için herhangi bir sendikaya üye olmamın sonrasında önüme engel olarak çıkacağını düşünüyorum.” (AE1)

“Evet, sendika üyesi olmamamla siyasi partilerle olan ilişkisi etkilidir. Herhangi bir kategorisel sendika üye olmamın nedenlerinden biri sayılabilir. O siyasi partiyle ilgisi bulunmasa dahi sırf sana amaçları hedefleri en doğru gelen sendika üye olsam da partiden yanaymışsın hissiyatı oluşuyor. (AK2)

“Ben sendikaların siyasi partilere uzak olması gerektiğine inanıyorum. Yakın olmaları beni sendikalardan uzaklaştırıyor.” (AK3)

4.1.4.3.Özlük hakları kategorisine ilişkin katılımcıların görüşleri

Tablo 5 incelendiğinde sendikaya üye olmayan katılımcıların 7’si sendikaların özlük haklarını yeterince koruyamadığından dolayı sendikaya üye olmadıklarını dile getirmiştir. Sendikaların çözemediği bir çok konunun olduğunu dile getiren katılımcılar bunları çözmek için yeterince çaba sarfedilmediğini de eklemiştir. Bunlara ek olarak sendikaların eğitim ve öğretime çok fazla odaklı olmadıklarını da eklemiştir.

“...ama çözüm getiremediği tam olarak çözemediği de birçok konu ve başlık var bunları da çözmek için uğraşması gerektiğini emek vermesi gerektiğini düşünmekteyim.” (AE2)

“Sendikalar eğitim öğretime çok odaklı değil öğretmenlerin çıkarları ve özlük hakları konusunda çalışıldığını zannetmiyorum son gelen veriler bunu gösteriyor öğretmenlerin sendikalar yanlarında olmadıklarını düşünüyorum.” (AK4)

“Sendikaların öğretmenler için yeterince kazanımlarda bulunmadığını düşünüyorum. Bu yüzden sendikaya üye olmuyorum.” (AE4)

4.1.4.4.Sendikal kazanım kategorisine ilişkin katılımcıların görüşleri

Tablo 5 incelendiğinde sendikaya üye olmayan katılımcıların 7’si sendikal kazanımların yetersiz olduğundan dolayı sendikaya üye olmadıklarını dile getirmiştir. Üye olmayan öğretmenler sendikal kazanımları yetersiz bulmaktadır. Özellikle maddi yönden sendikal kazanımları yetersiz bulan katılımcılar sendikaların bu konuda daha fazla efor sarfetmelerini düşünmektedir. Bununla ilgili olarak:

“Sendikaya üye olmamamda kazanımlar benim için etkilidir.” (AE8)

“Sendika üyesi olmanın maddi ve manevi olarak çok büyük bir getirisi olduğunu düşünmüyorum yani bana maddi ve manevi çok büyük bir kazanımları yok.” (AK4)

“Sendikaların öğretmenlerin özlük haklarını yeterince korumadığını düşünüyorum. Bu yüzden sendikaya üye olmuyorum.” (AE4)

4.1.4.5.Toplu Sözleşme kategorisine ilişkin katılımcıların görüşleri

Tablo 5 incelendiğinde sendikaya üye olmayan katılımcıların 7’si sendikaların toplu sözleşmede yeterince iyi performans sergileyemediğinden dolayı sendikaya üye olmadıklarını dile getirmiştir. Üye olmayan öğretmenler sendikaların toplu sözleşmedeki performansından memnuniyetsizliğini dile getirmiştir. Bunun yanı sıra toplu eylemlere sendikaların yeterince destek vermediğini belirtenler de olmuştur.

“Toplu sözleşmede gösterilen performansın yeterli olmadığını düşündüğüm için yine sendika üyesi olmamamda etkili olduğunu düşünüyorum. Sendikaların toplu eylemlerde hemen hemen hiçbir konuda katkı sağlamıyorlar.” (AE1)

“Sendikaların toplu sözleşmedeki duruşları benim için önemlidir. Haklarımızı ne kadar savunan biliyorlarsa ve çalışma şartlarımız ne kadar iyileştirme biliyorlarsa o kadar etkin ve iyi olduklarını düşünürüm toplu sözleşmedeki tavır ve davranışları sendika üyesi olmamamda etkilidir.” (AK6)

“Sendikaların toplu sözleşmede performanslarını yetersiz buluyorum. Bu yüzden sendikaya üye olmuyorum.” (AE2)

4.1.4.6.Menfaat kategorisine ilişkin katılımcıların görüşleri

Tablo 5 incelendiğinde sendikaya üye olmayan katılımcıların 7’si sendikanın menfaat sağlamasının üye olmalarında etkili olduğunu dile getirmiştir. Katılımcılardan bazıları bireysel menfaatlerinden ötürü sendikalı olduğunu dile getirmiştir. Bazıları ise herhangi bir sorunla karşılaştıklarında sendikanın yanlarında olduğunu, gerekli hukuki desteği

sağladıklarını ve dolayısıyla menfaatlerini gözettiğini belirtmiştir

“İnsanlar sendikadan bireysel menfaat sağlıyor. Dönemin adamı derler ya. Ben bunlara karşıyım.” (AK2)

“Bazı karakersiz kişiler işlerini hallettirmek için sendikaya üye oluyor. Haksızlığı görmezden geliyorlar. Bana ters.” (AE4)

4.1.4.7.Okul yöneticilerinin etkisi kategorinse ilişkin katılımcıların görüşleri

Tablo 3 incelendiğinde katılımcıların yalnızca 1’inin okul yöneticilerinin tutumunun sendikalı olmamasında etkili olduğunu dile getirirken katılımcıların 7’si okul yöneticilerinin sendikalı olup olmamalarında herhangi bir etkisinin olmadığını belirtmiştir. Öğretmenler okul yöneticilerinin tutum ve davranışlarının kendileri için önemli olduğunu belirtirken bu davranış ve tutumların sendika üyeliğinde etkisinin olmadığından söz etmişlerdir.

“Sendikaya üye olmamda okul yöneticisinin bir etkisi yok.” (AE3)

“Okul yöneticisinin tutum ve davranışları benim için önemli fakat sendika üyesi olup olmamam da böyle bir şeyin söz konusu olduğunu zannetmiyorum.” (AK4)

“Bazı okul yöneticileri sendikaya üye ol ya da olma diye baskı yapabiliyor. Bunlar maalesef yaşanıyor ama benim üye olmamamda hiçbir etkisi yok.” (AE6)

4.1.5.Sendika Üyesi Olmayan Öğretmenlerin Sendikal Beklentileri

Sendika üyesi olmayan öğretmenlerin sendikal beklentileri tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. Sendika Üyesi Olmayan Öğretmenlerin Sendikal Beklentileri

Sendika Üyesi Olmayan Öğretmenlerin Sendikal Beklentileri	<i>f</i>
Özlük Haklarını Koruması	5
Ekonomik Çıkarları Gözetmesi	3
Adil Olmaları	2
Tarafsız Olmaları	1
Sosyal Hakları Savunması	1

4.1.5.1.Özlük haklarını koruması kategorisine ilişkin katılımcıların görüşleri

Tablo 7 incelendiğinde sendika üyesi olmayan öğretmenlerin sendikadan özlük haklarının korunması beklentilerinin olduğunu görmekteyiz. Buna göre katılımcıların 5'i sendikalardan özlük haklarını korumasını beklemektedir. Bunun ile ilgili katılımcı görüşleri şöyledir:

“Öncelikle sendikaların kamu görevlilerinin özlük haklarının korunması özlük haklarını iyileştirmesi ileriye dönük devlet memurlarının ilerleyen yıllarda karşılıklarına çıkabilecek öngörülebilir sorunların çözümünde vizyoner bir bakış açısı geliştirilmeli.” (AE7)

“Sendikalar öğretmenlerin özlük haklarını korumalıdır. Öğretmenlere yönelik açılan soruşturmalarda öğretmenlerin mağdur olmalarını sağlamalıdır.” (AK7)

“Sendikalar öğretmenlerin özlük haklarını korumalıdır. Hatta özlük haklarına yenilerini eklemek için çabalamalıdır.” (AE6)

4.1.5.2.Ekonomik çıkarları gözetmesi kategorisine ilişkin katılımcıların görüşleri

Tablo 7 incelendiğinde sendikalı olmayan öğretmenlerin 3 tanesinin sendikalardan ekonomik çıkarları gözetmesi beklentisi içerisindeydi. Öğretmenler toplu sözleşmede sendikaların etkin bir performans sergileyerek ekonomik çıkarları koruması gerektiğine inanmaktadır.Bununla ilgili görüşler:

“...haklarını ve ekonomik çıkarlarını düşünmelidir.” (AE1)

“Sendikalar öğretmenlerin ekonomik çıkarlarını gözetmelidir. Özellikle toplu sözleşmelerde sendikalar paydaşlarla daha sıkı pazarlık yapmalı ve öğretmenleri enflasyona ezdirmemelidir.” (AK5)

“Sendikalar öğretmenlerin ekonomik çıkarlarını korumalıdır. Toplu sözleşmede iyi bir performans göstererek alabileceği en iyi sonuçları almalıdır.” (AK7)

4.1.5.3.Adil olmaları kategorisine ilişkin katılımcıların görüşleri

Tablo 6 incelendiğinde sendikalı olmayan öğretmenlerin 2’sinin sendikalardan adil olmalarını beklemektedir. Sendikaların öğretmenlere adil yaklaşımları gerektiğini vurgulayan katılımcılar böylelikle ikiliğin çıkmasının önüne geçileceğini belirtmişlerdir.

“Sendikaların daha adil olması gerektiğini tarafsız olması gerektiğini objektif olması gerektiğini düşünüyorum. (AE1)

“Sendikalar insanlara şucu bucu diye bakmamalıdır. Hak edene adil bir şekilde hakkını vermelidir.” (AK7)

4.1.5.4.Tarafsız olmaları kategorisi

Tablo 6 incelendiğinde sendikalı olmayan öğretmenlerin 1 tanesinin sendikalardan tarafsız olmalarını beklediği anlaşılmaktadır. Sendikaların öğretmenlere karşı tarafsız olması gerektiğini belirten katılımcı kişisel görüşlerin bir kenara bırakılarak sendikaların öğretmenlere yaklaşması gerektiğini dile getirmiştir.

“Sendikalar o, bu ya da şu demeden kendi görüşüne saygı duyularak haklıyı ayırt etmelidir.” (AK5)

4.1.5.5.Sosyal hakları korumaları kategorisine ilişkin katılımcıların görüşleri

Tablo 6 incelendiğinde sendika üyesi olmayan öğretmenlerden 1 tanesinin sendikalardan sosyal haklarının korunmasını beklenmektedir. Öğretmenlerin de sosyal yaşantılarının olduğunu dile getiren katılımcı bu yaşantının korunması ve

iyileştirilmesine yönelik çalışmaları sendikalardan beklemektedir.

“Öğretmenin sosyal haklarını ve ekonomik çıkarlarını düşünmelidir.” (AE1)

“Öğretmenlerin de sosyal yaşantıları vardır. Sendikalar sadece mesleki haklarımızı değil sosyal haklarımızı, sosyal yaşantımızı da korumalıdır.”(AK7)

4.1.6.Sendika üyesi olmayan öğretmenler için sendikanın ne anlam ifade ettiği

Tablo 7’de sendika üyesi olmayan öğretmenler için sendikanın ne anlam ifade ettiği yer almaktadır.

Tablo 7. Sendika üyesi olmayan öğretmenler için sendika ne anlam ifade ediyor?

Sendika Üyesi Olmayan Öğretmenler İçin Sendika Ne Anlam İfade Ediyor?	f
Bütün haklarımızı savunan ve koruyan bir oluşum	5
Bir şey anlam ifade etmiyor	3

Sendika üyesi olmayan öğretmenler için ise sendikanın ne anlama geldiği sorusuna verdikleri yanıtlar “bütün haklarımızı koruyan bir oluşum” ve “bir şey anlam ifade etmiyor” temaları altında değerlendirilmiştir. Katılımcıların 5’i bütün haklarımızı koruyan bir oluşum 3’ü ise bir şey anlam ifade etmiyor yanıtını vermiştir. Sendika üyesi olmayan öğretmenlerin bir kısmı için sendika hiçbir şey ifade etmemektedir. Fakat önemli bir kısmı da sendikayı olmazsa olmaz bir yapı olarak görmek istemektedir. Bu durum üye olan ve olmayan öğretmenleri ortak bir paydada birleştirmiştir. Fakat üye olanlar ve olmayanların farklı bakış açıları bu farklılığa neden olmaktadır.

4.1.6.1.Bütün haklarımızı savunan ve koruyan bir oluşum kategorisine ilişkin katılımcıların görüşleri

Sendika üyesi olmayan öğretmenler için ise sendikanın ne anlama geldiği sorusuna verdikleri yanıtlar “bütün haklarımızı koruyan bir oluşum” teması altında değerlendirilmiştir. Katılımcıların 5’i bütün haklarımızı koruyan bir oluşumdur diye

cevap vermiştir.Sendika üyesi olmayan öğretmenlerin bir kısmı için sendika haklarını koruyan bir yapı olarak ifade etmektedir

“Kamu personelinin maddi toplumsal ve kültürel konular yönünden çıkarlarını korumak yeni haklar sağlamak haklarını iyileştirmek ve geliştirmek amacıyla aralarında yasalar aracılığıyla kurdukları topluluk olarak ifade edilebilir. (AE1)

“Sendika bütün haklarımızı savunan, muhafaza eden bir yapı olmalıdır benim için.

(AK7)

“Sendika mesleğimizin bel kemiğidir. Doğru sendikacılıkla her şeyi elde edebiliriz.

(AE5)

4.1.6.2.Hiçbir şey ifade etmiyor kategorisine ilişkin katılımcıların görüşleri

Sendika üyesi olmayan öğretmenler için ise sendikanın ne anlama geldiği sorusuna verdikleri yanıtlar ,“bir şey anlam ifade etmiyor” teması altında değerlendirilmiştir. Katılımcılardan ,3’ü bir şey anlam ifade etmiyor yanıtını vermiştir.

Sendika üyesi olmayan öğretmenlerin bir kısmı için sendika hiçbir şey ifade etmemektedir

“Sendika benim için hiçbir şey ifade etmiyor. Çok kızgınım hepsine.” (AK3)

“Sendika benim için bir anlam ifade etmiyor çünkü bana cazip gelmiyor ilgimi çekmiyor.” (AK8)

BEŞİNCİ BÖLÜM TARTIŞMA

Bu araştırmada, öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda sendika üyesi olmayan öğretmenlerin sendikaya üye olmama nedenlerini keşfetmek amaçlanmıştır. Herhangi bir sendikaya üye olmamasının altında yatan duygu, düşüncelerini ve algılarını öğrenmek, sendika üyesi olan öğretmenlerin neden sendika üyesi olduklarını anlamak ve sendikadan beklentilerini gün yüzüne çıkarmak hedeflenmiştir. Bu amaç doğrultusunda sendikaların mevcut durumuna ve sendikalardan beklentilere ilişkin açık uçlu sorular ile eğitim çalışanlarının görüşleri alınmıştır. Alınan görüşlerin betimsel analizi yapılarak bulgular ortaya konmuştur. Bu bölümde çalışmanın sonuçları açıklanmış; benzer çalışma ve ilgili literatür ile karşılaştırma yapılarak yorumlar yapılmış ve önerilerde bulunulmuştur.

Bu çalışmada sendikaya üye olan öğretmenlerin üye olma nedenleri arasında sendikanın politikada etkili olması sendikanın öğretmenlerin özlük hakkını koruması, toplu sözleşmedeki rolü, birden fazla sendikanın olması bulgusuna ulaşılmıştır. Argon ve Sipahioğlu (2005), eğitim sendikalarının eğitimcilere fayda sağlayan, onların ekonomik, özlük haklarını savunan ve çıkarlarını gözetken oluşum olarak tanımlamıştır. Fidan ve Öztürk (2015), ise sendikalı olmanın en önemli sebebinin temsil ve iş güvenliği olduğunu eklemiştir. Bu bağlamda sendika üyesi olmayan öğretmenler, temel haklarını korumaları sendikalardan beklemektedir. (Çilek, 2016). Güneş, Karaman ve Erdoğan (2016); sendikaların öğretmenler ve okul yöneticilerine göre diğer sendikalarla iş birliği içerisinde olmaları ve onlarla iletişim kurmaları gerektiğini dile getirirken üyelerini de sendikal mücadele konusunda bilinçli hale getirmelidir. Baydar (2016), sendikaların eğitimcileri sendikal faaliyetlere özendirilmesi gerektiğini ve öğretmenlerin birlikte hareket etmelerini sağlamalarını belirtmiştir. Akar ve Ersü (2020), öğretmenlerin görüşüne göre ideal bir sendikanın eğitim çalışanları arasında birlik ve beraberliği kurmalarını sağlamak olduğunu belirtmiştir. Akyüz (2016)'ya göre sendikaların bölünmeden ve ayrışmadan uzak kalarak belirli ortak amaçlar etrafında toplanmaları gerekir. Sendikalar birlikte hareket ederek bütünleştirici unsurlar üzerinde eğitim çalışanlarının tamamını örgütleyen bir güç olmalıdır. Aksoy ve Günbayı (2016) öğretmenlerin görüşüne göre sendikaların amaçlarından birinin de haksızlığa uğrayan

öğretmenlerin haklarını korumak ve onlara destek olmak olduğunu belirtmiştir. Sendikaların öncelikli amacı eğitimcilerin sosyal güvencelerini artırmaktır. Bunun yanında özlük haklarının korunması, ekonomik hakların iyileştirilmesi de sendikaların bir diğer önemli amaçlarından (Güneş, Karaman ve Erdoğan, 2016). Mertz (2014), de öğretmen sendikalarının onların statüsünü iyileştirmenin yanı sıra daha iyi koşullar sağlamak adına hükümetle her konuda pazarlık yaparak farklı yetkileri de içerdiklerini dile getirmiştir.

Bu çalışmada sendikaya üye olmayan öğretmenlerin üye olmamam sebepleri olarak birden fazla sendikanın olması, sendikanın politikada etkili olması, sendikanın öğretmenlerin özlük hakkını koruyamaması, sendikal kazanımların yetersiz olması, toplu sözleşmede yetersiz olması bulgularına ulaşılmıştır. Taşdan (2012), sendikaların yaşadığı sorunlardan birisinin birlik ve beraberliği sağlamak olduğunu öğretmenlerin görüşü olarak belirtmiştir. Sendikaya üye olmayan öğretmenler bu durumdan dolayı üye olmadıklarını belirtmişlerdir. Sendikaya üye olmayan öğretmenlere göre birden fazla sendikanın olması öğretmenler arasında birlik ve beraberliği bozmakta bu durum da öğretmenlerin istedikleri hakları alamamasına sebep olmaktadır. Kayıkçı'ya (2013)' göre öğretmenler ve okul yöneticileri sendikalardan birlik ve beraberlik konusunda beklenti içerisindedirler. Çilek (2016) sendikaların bir mesleğin üyeleri arasında iletişimi sağlama, onlar arasında inorganik bir bağ kurma görevlerinin olduğunu belirtmiştir. Öğretmenler ve okul yöneticilerine göre sendikalar diğer sendikalarla iş birliği kurmalıdır. Üyelerini haklarını koruma noktasında bilinçlendirmelidir (Güneş, Karaman ve Erdoğan 2016). Baydar (2016) da sendikaların eğitim çalışanlarının sendikal faaliyetlere katılımını özendirme gerektiğini belirtirken eğitimcilerin de birlikte hareket etmelerini sağlamalıdır. Akar ve Ersü (2020) öğretmenlere göre ideal bir sendikanın görevleri arasında birlik ve beraberlik olduğunu dile getirmiştir. Sendikalar belli amaçlar etrafında toplanarak, bölünmeden ve ayrışmadan uzak, ortak amaçları gerçekleştirebilmek için birlikte hareket ederek, bütünleştirici paydalarda bir araya gelerek tüm eğitim çalışanlarının örgütlenmesini sağlayan güçlü bir ses haline gelmelidirler Akyüz'e (2016) göre sendikaların bölünmeden ve ayrışmadan uzak kalarak belirli ortak amaçlar etrafında toplanmaları gerekir. Sendikalar birlikte hareket

ederek bütünleştirici unsurlar üzerinde eğitim çalışanlarının tamamını örgütleyen bir güç olmalıdır (Baydar, 2016). Araştırma bulgularına göre de sendikaya üye olmayan öğretmenlerin üye olmama sebepleri arasında birden fazla sendikanın var olması yer almaktadır. Öğretmenler birden fazla sendikanın varlığının birlik ve beraberliği bozduğunu düşünmektedir.

Symeonidis'e (2015) göre sendikalar ve hükümet arasındaki ilişki sık sık değişir ve gelişir. Bu ilişkiler sendikaların eğitim politikası ve eğitim reformlarına etkisine bağlı olarak değişir. Sendikaların bu hususlara etkisine göre bu ilişki farklılık gösterebilir. Eğitim politikaların gelişmesinde, oluşturulmasında eğitim sendikaları daha aktif olmalıdır. Yine eğitim sendikaları mesleki sorunların çözümünde, hakların iyileştirilmesinde aktif rol almalıdır.

Eraslan'a (2012) göre eğitim sendikaları üyelerinin ekonomik, kültürel, sosyal ve her türlü haklarını korumayı amaçlamalıdır. Bu yüzden sendikalar örgütlü mücadeleyi desteklemelidir (Cerev, 2013).

Çilek'e (2016) göre sendikacılığın temel işlevi çalışanların çıkarlarını koruyarak onların özlük, ekonomik ve sosyal haklarının iyileştirilmesini sağlamaktır. Pala ve Kaplan (2015) Tütkiye'de sendikaların eğitim politikalarına belli başlı etkilerinin olduğunu dile getirirken çalışmalarının daha çok ekonomik alanlarda yoğunlaştığını belirtmiştir.

Bu çalışmada sendika üyesi olan öğretmenler için sendikanın bütün hakları savunan ve koruyan bir oluşum, birlik ve beraberlik, meslek için olmazsa olmaz bir yapı anlamına geldiği bulgusuna ulaşılmıştır. Eğitim sendikaları, öğretmenlerin ve eğitimcilerin kolektif çıkarlarını korumak için vardır. Tüm sendikalarda olduğu gibi, bu kolektif örgütlenmenin amacı, bireysel işçilerin kolektif örgütlenmeleri aracılığıyla, çalışmalarının tüm yönleri üzerinde anlamlı bir kontrol sağlamasına izin vermektir (Stevenson, Milner ve Winchip, 2018). Gök'e (2022) göre eğitim sendikaları, üyelerine her anlamda hukuki desteği vererek onları güvende tutmalıdır. Aynı zamanda sendikalar milli ve manevi değerlerin oluşumunda toplumla birlikte hareket etmelidir.

Bu çalışmada sendika üyesi olmayan öğretmenler için sendikanın "bütün haklarımızı savunan ve koruyan bir oluşum" anlamına geldiği ve "bir şey anlam ifade etmediği" tespit edilmiştir. Ayrıca çalışmanın bulguları arasında sendikaların adaletli olması gerektiği de yer almaktadır.

Eğitim sendikaları üretmenler arasında adaletli olmalıdır ve bunu bütün eğitimcilere hissettirmelidir. İkili uygulamalardan kaçınmalıdır. Çalışmanın sonuçlarına göre de sendikaya ye olmayan retmenlerin beklentisi arasında sendikaların adil ve tarafsız olmaları beklenmektedir. Özellikle belirli koşullardan yoksun okullarda çalışan retmenlere yönelik çalışmalar yapılmalıdır. retmenlerin mesleki doyumunu sağlanmalıdır. (Güneş Karaman ve Erdoğan 2016).

Mertz (2014), retmen sendikalarının üyelerinin statüsünü iyileştirmenin yanı sıra daha iyi koşullar sağlamak adına hükümetle her konuda pazarlık yaparak farklı yetkileri de içerdiklerini dile getirmiştir. Aksoy ve Gnбайı (2016) retmenlerin görüşüne göre sendikaların amaçlarından birinin de haksızlığa uğrayan retmenlerin haklarını korumak ve onlara destek olmaktır.

Bu çalışmada sendika yesi olan retmenlerin sendikalardan beklentisinin özlük hakkını koruması, ekonomik çıkarları gözetmesi, sosyal hakları savunması, siyasetten uzak kalmaları olduğu tespit edilmiştir. Sendikalı olan ve olmayan retmenlerin sendikalardan beklentisinin büyük oranda ortak olduğu göze çarpmaktadır. Bir grup beklentilerinin karşılandığı ya da kısmen karşılandığını düşünüp sendikaya ye olurken diğer grup bu beklentilerin karşılanmadığı görüşünde olup sendikaya ye olmamıştır. Kişilerin bakış açısı bu farklılığa sebep olmuş olabilir.

Argon ve Sipahioğlu (2005), eğitim sendikalarının eğitimcilere fayda sağlayan, onların ekonomik, özlük haklarını savunan ve çıkarlarını gözetten oluşum olarak tanımlamıştır. Sendikaların tarihine bakıldığında da üyelerinin haklarını savunan kuruluşlar olarak ortaya çıktıkları, çıkma maksatlarının belirli bir meslek grubunun çeşitli haklarını savunmak olduğu bilinmektedir. Fidan ve ztrk (2015), ise sendikalı olmanın en önemli sebebinin temsil ve iş güvenliği olduğunu eklemiştir.

Bu çalışmada sendika yesi olamayan retmenlerin sendikadan özlük haklarını savunmasını, ekonomik çıkarları gözetmesini ve adil olmasını bekledikleri bulgusuna ulaşılmıştır. Toksöz(1994) sendikacılığın, işçi ve memur kesimin sosyal, özlük ve ekonomik haklarını savunulması ve geliştirmesi noktasında demokrasi ile yönetilen ülkelerde kendine yasal zeminde yer bulmasının şart olduğunu dile getirmiştir. Sendikalar için belki de ilk görev ve sorumluluk üyelerinin haklarını işverenlere,

hükümete veya karşı paydaşlara karşı korumaktır.

Fidan ve Öztürk (2015), ise sendikalı olmanın en önemli sebebinin temsil ve iş güvenliği olduğunu eklemiştir. Bu bağlamda sendika üyesi olmayan öğretmenler, temel haklarını korumaları sendikalardan beklemektedir.

Çalışmaya katılan sendikasız öğretmenler sendikaların ekonomik çıkarları gözetmesini ve tarafsız olmasını beklemektedir. Tarafsızlık, özlük haklarının genişletilmesi ve ekonomik hakların korunması ve iyileştirilmesinin bunlardan bazıları olduğunu da eklemiştir.

ALTINCI BÖLÜM SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmanın sonuç ve önerilerine yer verilmiştir.

6.1.Sonuç

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre sendikaya üye olan ve olmayan öğretmenlerin beklentileri, üye olma nedenleri ve sendikanın ifade ettiği anlama yönelik sonuçları aşağıda sunulmuştur.

1. Sendikaların politikada etkili olmasının öğretmenlerin sendikalara üye olmalarında önemli bir etken olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
2. Sendikaların özlük haklarını koruduğu düşüncesi öğretmenlerin sendikalara üye olmalarında önemli bir etken olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
3. Sendikalardan beklentilerinin özlük hakkını koruması, ekonomik çıkarları gözetmesi, sosyal haklarımızı savunması, siyasetten uzak kalmaları olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
4. Sendikaya üye olan öğretmenlerin üye olma sebepleri ve sendikalardan beklentilerinin paralel olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
5. Birden fazla sendikanın olmasının bazı öğretmenler açısından doğru bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
6. Sendikaların özlük haklarını yeterince koruyamaması öğretmenlerin sendikaya üye olmasına engel olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
7. Bazı öğretmenler tarafından sendikaların olmazsa olmaz bir yapı olarak görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır.
8. Bazı öğretmenler için sendikanın birlik ve beraberliği koruyan bir yapı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
9. Sendikanın bazı öğretmenler için her türlü haklarını koruyan bir yapı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
10. Çalışma sonucunda sendikaya üye olmayan öğretmenler için sendikanın hiçbir anlam ifade etmediğine ulaşılmıştır.

6.2.Öneriler

Bu bölümde çalışmadan elde edilen sonuçlara göre araştırmacılara ve eğitim sendikalarına yönelik önerilerde bulunulmuştur.

6.2.1.Araştırmacılara Yönelik Öneriler

1. Sendikaların eğitimcilerle ya da başka paydaşlarla yaşadığı sorunların neler olduğu ile ilgili bir araştırma yapılabilir.
2. Sendikaların eğitim çalışanlarının beklentilerini karşılamada yaşadığı sorunların neler olduğu ile ilgili bir çalışma yapılabilir.

6.2.2.Sendikalara Yönelik Öneriler

3. Eğitim sendikaları üyelerinin sosyal haklarını daha fazla korumalıdır.
4. Eğitim sendikaları öğretmenlik mesleğinin statüsünü artırmaya yönelik çalışmalar yapmalıdır.
5. Eğitim sendikaları birbirleri ile iş birliği içerisinde hareket ederek eğitim çalışanlarının haklarını iyileştirmeli, sorunlarını daha güçlü bir şekilde dile getirmelidir.
6. Eğitim çalışanları tüm öğretmenlere karşı adil, tutarlı olmalı ve toplu sözleşmelerde öğretmenlerin haklarını savunmalıdır.
7. Eğitim sendikaları siyasi partilere mesafeli olmalı, siyasetten uzak durmalıdır.
8. Eğitim sendikaları öğretmenlerin sosyal ve mesleki gelişimini destekleyici çalışmalar yapmalıdır.

6.2.3.MEB'e Yönelik Öneriler

9. Sendikalar hakkında bilgilendirmeler yapılabilir.
10. Herhangi bir kuruma yönetici atanırken sendikal bilgileri önemsiz hale gelebilir.

KAYNAKÇA

- Acuner, A.M. (1994) *Öğretmen Örgütlenmesine İlişkin Model Önerisi*.(Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi.
- Akar, H. & Ersü, A. A. (2020). Eğitimcilerin Sendikal Örgütlenme Nedenlerinin İncelenmesi. *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 11(2), 50-67.
- Aksoy, B.,& Günbayı, İ. (2016). Eğitim-Sen Üyesi Öğretmenlerin Sendikalarından Beklentilerine İlişkin Görüşleri. *Eğitim. Bilim, Toplum Dergisi*, 14(54), 8-24.
- Akyüz, Y. (2007a). *Türk Eğitim Tarihi* (7. Baskı). Pegem A Yayıncılık.
- Akyüz, Y. (2007b). *Doğuşunun yüzüncü yılında Türkiye’de öğretmen örgütlenmesinin ilk on yılına bakışlar* (1908 - 1918). Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi, 22, 1- 50.
- Aldemir, E. (2010). Türkiyede Memur Sendikalarının Avrupa Birliği Sürecinden Beklentileri: Eğitim Sendikaları Örneği (Master's thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Argon, T., & Sipahioğlu, M. (2015). Eğitim Sendika Yönetici ve Üyelerinin MEB İnsan Kaynakları Yönetimi Uygulamalarına İlişkin Görüşleri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2), 315-334
- Arslan, C. (2015). Öğretmenlerin Sendikal Örgütlenmeye İlişkin Tutumları Ve Sendikal Örgütlenme Nedenleri (Doctoral dissertation, Hatay Mustafa Kemal University).
- Bakamtun, Y. M. (1992). www.jmo.org, *Sendikaların Dünyada ve Türkiye’de, Dünü, Bugünü ve Geleceği*. Erişim Tarihi: 08.04.2024.
- Bamberry, L. (2008). *Propensity to join and maintain membership of unions amongst casual school teachers in NSW*. WPS No. 3. The Centre for Applied Social Sciences, School of Global Studies, Social Science and Planning. Working Paper 2008.
- Baydar, F. (2016). Eğitim Politikalarının Oluşturulmasında Sendikaların Rolü Üzerine Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi.
- Baykurt, F. (1969). *Sendika ve Grev*. Ankara: TÖYKO Matbaası. Baykurt, F. (2000). *Bir TÖS Vardı*. İstanbul: Papirüs Yayınları.

- Benli, A. (1997), “1980 Sonrası Türk Sendikacılığı Değişim Ve Yeni Arayışlar” Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi.
- Benli, A. (2003), “Türkiye’de Kamu Çalışanlarının Sendikalaşma Çabaları Ve Sorunları” *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, S.S 89-128.
- Benli, A. (2015), *Kamu Sektöründe Çalışma İlişkileri Ders Notları*,1-5-9. Bölüm, Sakarya.
- Berkant, H. G.,& Gül, M. (2017). Sendika Üyesi Öğretmenlerin Sendikalara Yönelik Algıları Ve Sendikalardan Beklentileri. *Itobiad: Journal of the Human & Social Science Researches*, 6(1), 419-442.
- Burnaz, T.Ş. (2002). *Türkiye’de Memur Sendikacılığı Uygulamaları*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Cumhuriyet Üniversitesi.
- Büyüköztürk, Ş., 2002, *Veri Analizi El Kitabı*, Pegem Yayıncılık, Ankara.
- Carter, B., H. Stevenson,& R. Passy. (2010). *Industrial relations in education*. Routledge.
- Cerev, G. (2013). Geçmişten Günümüze Öğretmenlerin Sendikal Örgütlenme Mücadelesi. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(2), 203-216.
- Cindemir, H. (2017). Kamu Görevlileri Sendikacılığında İngiltere, Fransa, Almanya ve İsveç Örnekleri. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 16 (2), 553- 566 .
- Creswell, J. W. (2007). *Qualitative inquiry & Research design. Choosing among five approaches*. (Second Edition). Thousand Oaks, CA: SAGE Publication
- Çelik, N., (1996), *İş Hukuku Dersleri*, İstanbul.
- Çetin, A. S. (2009). *Otel işletmelerindeki işgörenlerin örgütsel adalet algılarının örgütsel vatandaşlık davranışlarına etkisi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.
- Çınar, S. (2008). İnşaat İşgücü Piyasasında Yeni Aktörler ve Yeni Çatışmalar: Türkiyeli İşçilerin Gözünden Suriyeli İnşaat İşçileri. *Çalışma Ve Toplum*, 1(56), 121-138.
- Çilek, A. (2016). Türkiye’de Eğitim Sendikalarının Etkililiği. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi.
- Dinç A., & Ceylan, A. (2008). Kaçak Elektrik Kullanımıyla İlgili İdare Çalışanı Tutumunun Örgütsel Adalet Ve İş Memnuniyeti İle İlişkisi, Çalışma Gruplarına Göre Farklılıklar. *Çukurova Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 9(2), 13-29.

- Eğitim- Sen, 1995, **Ana Tüzük**, Ankara.
- Eğitim-Bir-Sen (2014). *Fütüvvetten sendikaya 100 soruda sendikacılık ve Eğitim- Bir-Sen*. Eğitim-Bir-Sen Yayınları: 55.
- Eraslan, D. (2013). Türkiye’de Eğitim Sendikacılığının Tarihsel Perspektifi ve Günümüz Eğitim Sendikacılığının Değerlendirilmesi. *Sosyal Ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi*, (28), 1-17.
- Erdem, A. R., (1996), *İlkokul Öğretmenlerinin ve Yöneticilerinin Eğitim Sendikalarından Beklentileri*, A.Ü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Erden, A. (2007). *Ankara Ve Lefkoşa Okul Yöneticilerinin Ve Öğretmenlerinin Örgütsel Güvene İlişkin Görüşleri*. Yayınlanmamış doktora tezi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ergun, T.; Polatoğlu A. (1992), *Kamu Yönetimine Giriş*, Todaie Yayını, Ankara. Erol, A. (1995), *Demokrasi Örgütlenme Özgürlüğü Ve İsveç Örneği*, Pegem A. Yayıncılık, Birinci Baskı, Ankara.
- Evren, S., Siyami., E., (1995), *Eğitim Emekçileri Tarihi (Encümen-i Muallimin’ den Eğitim Sen’e)*, Bireşim Yayınları, İstanbul.
- Fidan, T., & Öztürk, İ. (2015). Sendika üyesi olan ve sendika üyesi olmayan öğretmenlerin eğitim sendikalarına bakışı ve beklentileri. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 191-220.
- Gül, M. (2017). *Eğitim Programlarının Hazırlanmasında Eğitim Sendikalarının İşlevi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi.
- Gül, M. H. (2007). *Eğitim Çalışanlarının Eğitim Sendikalarına Bakışı, Beklentileri Ve Sendikaların Eğitim Çalışanlarına Yönelik Faaliyetleri Ve Beklentileri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Yeditepe Üniversitesi.
- Gül, M.H. (2017). *Eğitim Çalışanlarının Eğitim Sendikalarına Bakışı, Beklentileri Ve Sendikaların Eğitim Çalışanlarına Yönelik Faaliyetleri Ve Beklentileri* Yayınlanmamış doktora tezi, İstanbul Üniversitesi.
- Gülmez, M. (1996), *Dünyada Memurlar Ve Sendikal Haklar*, Todaie Yayınları, Ankara.
- Gülmez, M. (2002), *Kamu Görevlileri Sendika Ve Toplu Görüşme Hukuku 788’den 4688’e 1926-2001*, Todaie Yayınları, Ankara.
- Gülmez, M. (2005), *Sendikal Haklarda Uluslararası Hukuka Ve Avrupa Birliğine Uyum Sorunu*, 1.Baskı, Belediye-İş Yayınları, Ankara.
- Gülmez, M. (2006), *Sendikal Haklarda Uluslararası Hukuka Ve Avrupa Birliğine Uyum Sorunu*, Belediye-İş Yayınları, Ankara.

- Güneş Karaman, H. & Erdoğan, Ç. (2016). Türkiye’deki eğitim sendikalarına yönelik bir inceleme: amaçlar, beklentiler ve sorunlar. *Sakarya University Journal of Education*, 6(2), 123-140.
- Güneş, H. (2013), ‘Sendikal Haklar Ve Ülkemizde Kamu Görevlileri Sendikacılığının Gelişimi, *Çsgb Çalışma Dünyası Dergisi*’, Cilt:1, Sayı:1, Temmuz-Eylül.İnceoğlu,E. (2010). *Türkiye’de 1960 Sonrası Öğretmen Sendikacılığı*.Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Akdeniz Üniversitesi
- Karabağ, G. (2016). *TÖB-DER ve Sol Siyaset*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. (15. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kocaoğlu, A. M. (2001). Türkiye’de ve Dünya’da Memur Sendikacılığının Gelişimine Panoramik Bakış. *Tühis İş Hukuku ve İktisat Dergisi*, 15(5), 25.
- Koç, Y. (2000). “Türkiye-ILO Gliğkileri”, Türk-ĞĞ Eğitim Yayınları: 44, Ankara.
- Köybaşı, F., Uğurlu, C. T., & Arslan, C. (2016). Öğretmenlerin sendikal örgütlenmeye ilişkin görüşleri. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(27), 97-109.
- Kurt, A., (1994), *Öğretmenlerin Sendikal Eğilimleri*, T.O.D.A.İ.E. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Makal, A. (1999). Cumhuriyetin 80. yılında Türkiye’de çalışma ilişkileri. In *Journal of Social Policy Conferences* (No. 47, pp. 123-172). Istanbul University.
- Mahiroğulları,A.(1998).*1980sonrası Türk veFransız Sendikacılığı*.Yayımlanmamış DoktoraTezi. İstanbul Üniversitesi.
- Mahiroğulları, A. (2013). Türkiye’de 1980 sonrası sendikalaşma ve sendikalaşmayietkileyen unsurlar. *Maliye Araştırma Merkezi Konferansları*(40).
- Mahiroğulları, A. (2017). *Osmanlı’dan Günümüze Türk Sendikacılık Tarihi (İşçi-İşveren-Memur Sendikacılığı)*. Sivas: Özlem Kitabevi.
- Mausethagen, S. & Granlund, L. (2012). Contested discourses of teacher professionalism current tensions between education policy and teachers union. *Journal of Education Policy*. 27(6), 815–833.
- Meardi, G. (2012) “Union Immobility? Trade Unions and the Freedoms of Movement in the Enlarged EU”, *British Journal of Industrial Relations*, 50(1), 99–120.
- MEB Strateji Geliştirme Başkanlığı 2022-2023 Eğitim Öğretim Yılı Milli Eğitim İstatistikleri.

- Mert, Ö. (2013). *Türkiye’de Öğretmenlerin Örgütlenme Faaliyetleri ve Fikir Eylemleri (1960-1980)*, Yayınlanmamış Doktora Tezi. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Mertz, A. (2014). *A Century of Teacher Organizing: What Can We Learn. Labor and Working-Class History Association*, Duke University, Durham, NC.
- Meydan, M. (1986). Öğretmenlerin örgütlü mücadelesi. *Abece Dergisi*, 9.
- Moe, T. M. (2001). *Teachers unions and the public schools. T. M. Moe(ed.), A primer on America’s schools (ss. 151-184)* Stanford, California: Hoover Institution Press.
- Ortiz Mallegas, S., Carrasco Aguilar, C., & López, V. (2024). Teacher organization at school level. The implications for organized teachers. *Revista mexicana de investigación educativa*, 29(101), 365-388.
- Özbilek, H. V. (2019). *Kamu çalışanlarının sendika memnuniyetine ve sendika algısına yönelik bir alan araştırması: Düzce İli örneği* (Master's thesis, Sakarya Üniversitesi (Turkey)).
- Özkiraz, A. & Talu, N. (2008). Sendikaların Doğuşu; Türkiye ve batı Avrupa ülkeleri karşılaştırması. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 3 (2) , 108-126. Retrieved
- Pala Kaplan, S. (2015). Eğitim Sendikalarında Toplumsal Cinsiyet Politikaları: Kadın Öğretmenlerde Toplumsal Cinsiyet Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research & evaluation methods*. Sage Publications.
- Poole, W. L (1997)..*The Construction of Professional Unionism*. Teacher Union.
- Redman-Snoope, C. L. (2006). *The Poet's Easter: A healing of mind, body, and spirit*. Drew University.
- Redman, T. & Snape, E. (2006). *Militancy and moderation in teachers unions: Is there a fit between union image and member attitudes?*, Working Paper. Durham University.
- Serim, B., (1995). Kamu Görevlilerinin Örgütlenmesinde Hukuksal Boyut. *Öteki Yayınevi*: Ankara.
- Serinoğlu, R. (2004). *Eğitim hizmet kolundaki sendikaların eğitim anlayışları ve amaçladıkları insan modelleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Niğde Üniversitesi.
- Sığırı, Ü. (2007). *Geçici Ve Daimi Personelin Stres Faktörlerinin, Belirtilerinin, Yatkinliklerinin Ve Stresle Baş Etme Tarzlarının Mukayeseli Analizi*. Öneri Dergisi, 7(28), 177-188.

- Stevenson, H., Milner, A. L., & Winchip, E. (2018). *Education Trade Unions for the Teaching Profession: Strengthening the capacity of education trade unions to represent teachers' professional needs in social dialogue*. (Brussels: European Trade Union Committee for Education).
- Symeonidis, V. (2015). *The Status of Teachers and The Teaching Profession*. Education International Research Institute: Belgium.
- Tas, A. (1995). Ankara ili ilköğretim okulu öğretmenlerinin eğitim sendikalarından sendikacıların öğretmenlerden beklentileri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara
- Taşdan, M., & Yılmaz, K. (2008). Organizational citizenship and organizational justice scales' adaptation to Turkish. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 33(150), 87- 96.
T.C Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Resmi Gazete, 04 Temmuz 2023
- Tok, T. N. (1996). Okul Yöneticileri Ve Öğretmenlerin Mesleki Örgütlenmeye İlişkin Görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 2(4), 609- 629.
- Tokol, A. (1984). İngiltere'de sendikacılık ve toplu pazarlık sistemi. *Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 5(1), 221-228
- Toksöz, G. (1994). Kadın çalışanlar ve sendikal katılım. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 49(03), 439-454.
- TÖS Dosyası-II. (1973). Ankara: Töre-Devlet Yayınları.
- TÖS *Samsun Şubesi Haber Bülteni*. (1968). Samsun: Şensoy Basımevi. Türk Eğitim- Sen, (1992), *Ana Tüzük*, Ankara
- Türnüklü, A. (2000). Eğitimbilim Araştırmalarında Etkin Olarak Kullanılabilecek Nitel Biraraştırma Tekniği: Görüşme. *Kuram Ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 24(24), 543-559.
- Ülker, N. P. (2011). *Türk Eğitim Sen'in Tarihsel Gelişim Süreci ve Türk Basınındaki Yeri (1992-2009)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi.
- Yazıcıoğlu, İ., & Topaloğlu, I. G. (2009). Örgütsel adalet ve bağlılık ilişkisi: Konaklama işletmelerinde bir uygulama. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 3-16
- Yıldırım, H. (2013). *Türkiye'de Öğretmen Örgütlenmeleri (1960-1980)*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yıldırım, A. (1999). Nitel Araştırma Yöntemlerinin Temel Özellikleri Ye Eğitim Araştırmalarındaki Yeri Ve Önemi. *Eğitim ve Bilim Dergisi* s.7 7-10.

Yıldırım, A. & Şimşek H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*.
SeçkinYayıncılık.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*.Ankara:
Seçkin Yayınları

EKLER

Bu bölümde çalışmada kullanılan görüşme formuna, gerekli izin belgelerine ve özgeçmişe yer verilmiştir.

Ek A.1. Görüşme Formu

Saygıdeğer Katılımcı,

“Öğretmenlerin Eğitim Sendikalarına İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi ” isimli yüksek lisans tezine veri toplamak hedefiyle yapmakta olduğumuz çalışmaya katkı sağlamak adına sorularımızı yanıtlamanızı rica ederim.

Ejder Aslim

Kilis 7 Aralık Üniversitesi Yüksek Lisans Öğrencisi

Göreviniz:

Öğretmen()

Okul Yöneticisi()

Mesleki Yılıınız:

1()2()3()4()5 ve daha fazla() Daha fazla ise yazınız.()

Cinsiyetiniz:

K()

E()

Eğitim Durumu

Lisans ()

Lisansüstü ()

Branş:

Sendika Üyelik Durumu:

Üye ()

Üye Değil()

Ek A.2. Görüşme Soruları(Sendikasız Öğretmenlere)

1. Yaşınız ile sendika üyesi olmamanız arasında bir ilişki var mıdır? Bu konu hakkında ne düşünüyorsunuz?
2. Branşınızın ile sendika üyesi olmamanız arasında bir ilişki var mıdır? Bu konu hakkında ne düşünüyorsunuz?
3. Sendika üyesi olmamanız iş yeri sendika temsilcisinin nasıl bir etkisi var? Anlatır mısınız?
4. Sendika yöneticilerinin tutum ve davranışları sendika üyesi olmamanızda nasıl bir etkiye sahip? Anlatır mısınız?
5. Sendikaların siyasi partilerle olan ilişkisi sendika üyesi olmamanız üzerinde nasıl bir etkiye sahip?
6. Sendikanın anlamını ve kamu personelleri için ne anlam ifade ettiğini kısaca açıklayabilir misiniz?
7. Sendika üyesi olmamanız üye olan mesai arkadaşlarınızın etkisi var mı? Varsa nasıl bir etkisi var? Anlatır mısınız?
8. Sendika üyesi olmamanız okul yöneticinizin etkisi var mı? Varsa nasıl bir etkisi var anlatır mısınız?
9. Sendika üyesi olmamanız sendikaların toplu sözleşmede duruşları sizin için önem teşkil ediyor mu? Ediyorsa nasıl bir önem teşkil ediyor? Anlatır mısınız
10. Sendikaların ekonomik, sosyal ve özlük haklarınızı tam olarak savunup savunmadığı hakkında ne düşünüyorsunuz?

11. Sendikaya niçin üye olmadınız? Anlatır mısınız?
12. Sendikal kazanımların sendika üyesi olmamanızda bir etkisi var mı? Varsa nasıl bir etkisi var anlatır mısınız?
13. Sendika üyesi olan meslektaşlarınızın sendika üyesi oldukları için geçmiş yıllarda ki karşılaşmış oldukları zorluklar sendika üyesi olmamanızda bir etkiye sahip mi? Sahipse nasıl bir etkiye sahip? Anlatır mısınız?
14. Sendika üyesi olmamanızda cinsiyetinizin belirleyici bir faktör olduğunu düşünüyor musunuz? Kısaca anlatır mısınız?
15. Sendika üyesi olmamanızda üye olmayan mesai arkadaşlarınızın etkisi olduğunu düşünüyor musunuz? Etkisi varsa nasıl bir etkisi var? Anlatır mısınız?
16. Türkiye'deki sendikacılığın kamu çalışanlarının hak ve çıkarlarını koruyacak kadar güçlü olduğunu düşünüyor musunuz? Bu fikir üye olmamanızı etkiledi mi? Anlatır mısınız?
17. Türkiye'de ki kamu sendikalarının, üyelerinin hak ve menfaatlerini koruma noktasında yetersiz olduğunu düşünüyor musunuz? Bu yetersizlikle ilgili birkaç madde ile kısaca açıklar mısınız?
18. Sendikaların eğitim-öğretim problemlerine çözüm getirdiğini düşünüyor musunuz? Bu bağlam üye olmamanızda etkili mi? Kısaca anlatır mısınız?

19. Sendikaların kamu personellerinin özlük haklarına çözüm getirdiğini düşünüyor musunuz? Bu bağlam üye olmamanızda etkili mi? Kısaca anlatır mısınız?
20. Sendika üyesi olmamanızda, sendikal faaliyetlere katılımınızın network sağlayacağı düşüncesi etkili bir faktör mü? Kısaca anlatır mısınız?
21. Bireysel menfaatlerin sendika üyesi olmamanızda etkili olduğunu düşünüyor musunuz? Bu bağlam üye olmamanızda etkili mi? Kısaca anlatır mısınız?
22. Kamu sendikalarının kuruluş amaçlarına uygun hareket ettiklerini düşünüyor musunuz? ? Bu bağlam üye olmamanızda etkili mi? Kısaca anlatır mısınız?
23. Eğitimde birçok sendikanın olması üyesi olmamanızı etkiledi mi? Kısaca anlatır mısınız?

Ek A.3.Görüşme Soruları(Sendikalı Öğretmenlere)

- 1.Sendikanın anlamını ve kamu personelleri için ne anlam ifade ettiğini kısaca açıklayabilir misiniz?
- 2.Sendikaların ekonomik, sosyal ve özlük haklarınızı tam olarak savunup savunmadığı hakkında ne düşünüyorsunuz?
- 3.Türkiye’de ki kamu sendikalarının, üyelerinin hak ve menfaatlerini koruma noktasında yetersiz olduğunu düşünüyor musunuz? Bu yetersizlikle ilgili birkaç madde ile kısaca açıklar mısınız?
- 4.Sendikaya üye olma sürecinizi anlatır mısınız? (neden, nasıl, ne zaman (örneğin mesleğe başladığım yıl, 3. Yıl gibi)) (burada öğretmenlerin sendikaya üye oluş süreçlerine dair bir hikaye (bir akış) çıkması bekleniyor)
- 5.Yaşınız ile sendika üyesi oluşunuz arasında bir ilişki var mıdır? Bu konu hakkında ne düşünüyorsunuz?
- 6.Branşınızın ile sendika üyesi oluşunuz arasında bir ilişki var mıdır? Bu konu hakkında ne düşünüyorsunuz?
- 7.Sendika üyesi oluşunuzda cinsiyetinizin belirleyici bir faktör olduğunu düşünüyor musunuz? Kısaca anlatır mısınız?
- 8.Sendika üyesi oluşunuzda iş yeri sendika temsilcisinin nasıl bir etkisi var? Anlatır mısınız?
- 9.Sendika yöneticilerinin tutum ve davranışları sendika üyesi oluşunuzda nasıl bir etkiye sahip? Anlatır mısınız?
10. Sendika üyesi oluşunuzda üye olan mesai arkadaşlarınızın etkisi var mı? Varsa nasıl

bir etkisi var? Anlatır mısınız?

11. Sendika üyesi oluşunuzda okul yöneticinizin etkisi var mı? Varsa nasıl bir etkisi var anlatır mısınız?
12. Sendika üyesi oluşunuzda sendikaların toplu sözleşmede duruşları sizin için önem teşkil ediyor mu? Ediyorsa nasıl bir önem teşkil ediyor? Anlatır mısınız?
13. Sendikal kazanımların sendika üyesi olmanızda bir etkisi var mı? Varsa nasıl bir etkisi var anlatır mısınız?
14. Sendika üyesi olan meslektaşlarınızın sendika üyesi oldukları için geçmiş yıllarda ki karşılaşmış oldukları zorluklar sendika üyesi oluşunuzda bir etkiye sahip mi? Sahipse nasıl bir etkiye sahip? Anlatır mısınız?
15. Sendika üyesi oluşunuzda üye olmayan mesai arkadaşlarınızın etkisi olduğunu düşünüyor musunuz? Etkisi varsa nasıl bir etkisi var? Anlatır mısınız?
16. Türkiye'deki sendikacılığın kamu çalışanlarının hak ve çıkarlarını koruyacak kadar güçlü olduğunu düşünüyor musunuz? Bu fikir üye oluşunuzu etkiledi mi? Anlatır mısınız?
17. Sendikaların eğitim-öğretim problemlerine çözüm getirdiğini düşünüyor musunuz? Bu bağlam üye oluşunuzda etkili mi? Kısaca anlatır mısınız?
18. Sendikaların kamu personellerinin özlük haklarına çözüm getirdiğini düşünüyor musunuz? Bu bağlam üye oluşunuzda etkili mi? Kısaca anlatır mısınız?
19. Sendika üyesi oluşunuzda, sendikal faaliyetlere katılımınızın network

sağlayacağı düşüncesi etkili bir faktör mü? Kısaca anlatır mısınız?

20. Sendikaların siyasi partilerle olan ilişkisi sendika üyesi oluşunuz üzerinde nasıl bir etkiye sahip?
21. Bireysel menfaatlerin sendika üyesi olmada etkili olduğunu düşünüyor musunuz? Bu bağlam üye oluşunuzda etkili mi? Kısaca anlatır mısınız?
22. Kamu sendikalarının kuruluş amaçlarına uygun hareket ettiklerini düşünüyor musunuz? Bu bağlam üye oluşunuzda etkili mi? Kısaca anlatır mısınız?
23. Eğitimde birçok sendikanın olması şuan ki üyesi olduğunuz sendikaya üye olmanızı etkiledi mi? Kısaca anlatır mısınız?

Ek A.4. Araştırma İzin Talebi

T.C.
GAZİANTEP VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-34659092-605.01-100156903
Konu : Araştırma İzin Talebi
(Ejder ASLİM)

04/04/2024

VALİLİK MAKAMINA

İlgi: Kilis 7 Aralık Üniversitesi Rektörlüğünün 26.02.2024 tarihli ve 46362 sayılı yazısı.

Kilis 7 Aralık Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yüksek Lisans öğrencisi Ejder ASLİM'in yürüttüğü "Öğretmenlerin Eğitim Sendikalarına İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi" konulu anket uygulama isteği kapsamında, Müdürlüğümüze bağlı bulunan ilkokul, ortaokul ve liselerdeki öğretmenlere yönelik Anket Uygulama İsteği, ilgi yazıda belirtilmektedir.

Bu kapsamda bahsi geçen Anket Uygulama İsteği, Bakanlığımız Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 21.01.2020 tarihli ve 2020/2 sayılı genelgesi kapsamında değerlendirilmiş olup; araştırmacının, araştırmasının bitiminden itibaren 15 gün içerisinde araştırma sonuçlarını 2 kopya halinde CD içerisinde Müdürlüğümüze bildirmesi şartıyla, Müdürlüğümüze bağlı bulunan ilkokul, ortaokul ve liselerdeki öğretmenlere yönelik anket uygulama isteğinin, eğitim öğretimi aksatmayacak şekilde gönüllülük esasına göre uygulanması Müdürlüğümüz Ar-Ge bürosu bünyesinde oluşturulan komisyonun uygunluk raporu doğrultusunda uygun mütalaa edilmektedir.

Makamınızca da uygun görüldüğü takdirde; Oluşanınıza arz ederim.

Yasin TEPE
İl Millî Eğitim Müdürü

OLUR
Murat AKYÜZ
Vali a.
Vali Yardımcısı

Adres : Pancarlı Mah. Ketayün Büyükbese Sk. No:8
Şehitkamil/Gaziantep

Telefon No : 0 (342) 280 27 82
E-Posta: stratejigelistime27@meh.gov.tr
Kep Adresi : meb@hs01.kep.tr

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>
Bilgi için: A. KOÇAK, Müd.Yrd.M.Ali TIRYAKIOĞLU,Şef.E.YİLDİRİM

Uıvan: Memur
İnternet Adresi: gaziantep.meh.gov.tr Faks:3422802847

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksongu.meh.gov.tr> adresinden d2b8-247e-3877-befa-cb7d kodu ile teyit edilebilir.

Ek A.5. Özgeçmiş Örneği

ÖZGEÇMİŞ

1. KİŞİSEL BİLGİLER			
Adı Soyadı	:Ejder ASLİM		
Unvanı	:		
ORCID	:0009-0005-8982-259X		
Doğum tarihi	:		
Doğum yeri	:		
E mail	:		
2. ÖĞRENİM BİLGİLERİ			
Derece	Alan	Üniversite	Yıl
Lisans			
Yüksek lisans			
3. YABANCI DİL BİLGİSİ			
1-)			
2-)			
3-)			
4. MESLEKİ DENEYİM VE ÜYELİKLER			
1-)			
2-)			
3-)			
5. YAYINLAR VE ÖDÜLLER			